

Afdækning af muligheder for at fremme investeringer i biogas

Business case modeller for decentralt biogasanlæg og centralt fællesbiogasanlæg i Danmark

7. maj 2013

Denne rapport er udarbejdet af Deloitte og Blue Planet Innovation for Energistyrelsens Biogas Taskforce. Energistyrelsen er ikke nødvendigvis enig i rapportens konklusioner og anbefalinger.

ISBN: 978-87-93071-16-2 (Online)

1	Introduktion	3
2	Konklusion	10
3	Casebeskrivelse	16
4	Værdiansættelsesmetode	24
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26
6	Præliminære business case-resultater	40
7	Appendiks	50

Deloitte er af Energistyrelsen og i samarbejde med Blue Planet Innovation (BPI) blevet bedt om at udarbejde finansielle business case-analyser for 2 generiske biogasanlæg. Analyserne skal afdække mulighederne for at fremme investeringer i biogas, som afdækkes af Energistyrelsens nedsatte Biogas Taskforce. Rapporten er en del af projektet ”Afdækning af muligheder for at fremme investeringer i biogas”, som skal danne grundlag for det videre arbejde med at realisere målsætningerne på biogasområdet.

De præliminære business case-analyser skal fungere som eksempler på et investeringsgrundlag for potentielle investorer og långivere. Analysernes formål er således at skabe et grundlag, som gør det muligt for finansieringsselskaber, institutionelle og private investorer, kommuner og Energistyrelsen at få bedre indsigt i investerings- og organisationsmulighederne i forbindelse med biogasprojekter.

Til formålet har Deloitte udviklet 2 finansielle analysemodeller, som kan simulere projektøkonomien for henholdsvis et decentralt anlæg og et centralt fællesanlæg på basis af en række forudsætninger og antagelser leveret af BPI. Analysemodellerne estimerer resultatbudget, balancebudget og likviditetsbudget over projektperioden samt en række relevante nøgletal til vurdering af projektet.

Rapportens indhold er baseret på information og antagelser udarbejdet og leveret af BPI og Videncentret for Landbrug på vegne af Energistyrelsen og information indhentet fra offentligt tilgængelige kilder, herunder hos Energistyrelsen. Alle oplysninger, meninger og estimater i dette dokument repræsenterer Deloitte's og BPI's vurdering pr. den dato, dokumentet er udfærdiget, og disse kan ændres uden varsel.

Deloitte har ikke verificeret de forelagte informationer, medmindre andet er angivet. De forelagte informationer formodes at være nøjagtige og fuldstændige i forhold til vores arbejde. Vi fralægger os ethvert ansvar eller forpligtelse, herunder fejl og mangler, i rapporten forårsaget af unøjagtige og ufuldstændige informationer og data.

Vores arbejde omfatter ikke nogen erklæringer eller garantier vedrørende nøjagtighed eller fuldstændighed af eventuelle udtalelser, estimater og prognoser for fremtidig performance.

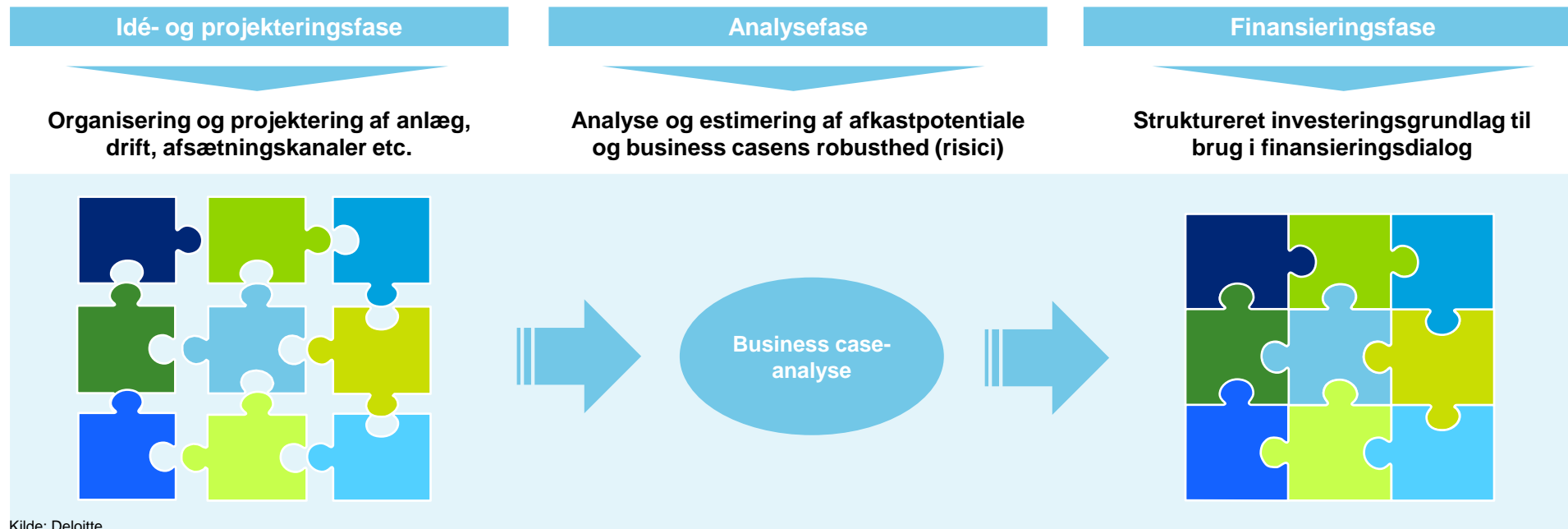
Denne rapport er ikke en revisionserklæring eller en fairness opinion og er ikke en anbefaling til enten at investere eller til at engagere sig i forretningsforbindelse, men alene case-eksempler, der skal fungere som et grundlag for at skabe indsigt for potentielle investorer og långivere i investerings- og organisationsmulighederne i forbindelse med biogasprojekter.

Formål med business case-analyserne og deres anvendelse

De præliminære business case-analyser skal modsat mere generelle driftsbudgetter og overordnede projektbeskrivelser fungere som eksempler på et struktureret investeringsgrundlag for potentielle investorer og långivere.

Analysernes formål er at "samle brikkerne" fra idé- og projekteringsfasen og skabe et grundlag, som gør det muligt for finansieringsselskaber, institutionelle og private investorer, kommuner og Energistyrelsen at få bedre indsigt i investerings- og organisationsmuligheder og risici i forbindelse med biogasprojekter i Danmark.

Analyserne kan således fungere som grundlag for en finansieringsdialog med potentielle investorer og långivere, da den samler såvel konstruktion, drift, finansiering og risiko i én samlet analyse.

Kilde: Deloitte

Investeringsgrundlagets omfang

For at sikre en optimal og struktureret dialog med potentielle långivere og investorer er det essentielt at skabe et robust grundlag for dialogen.

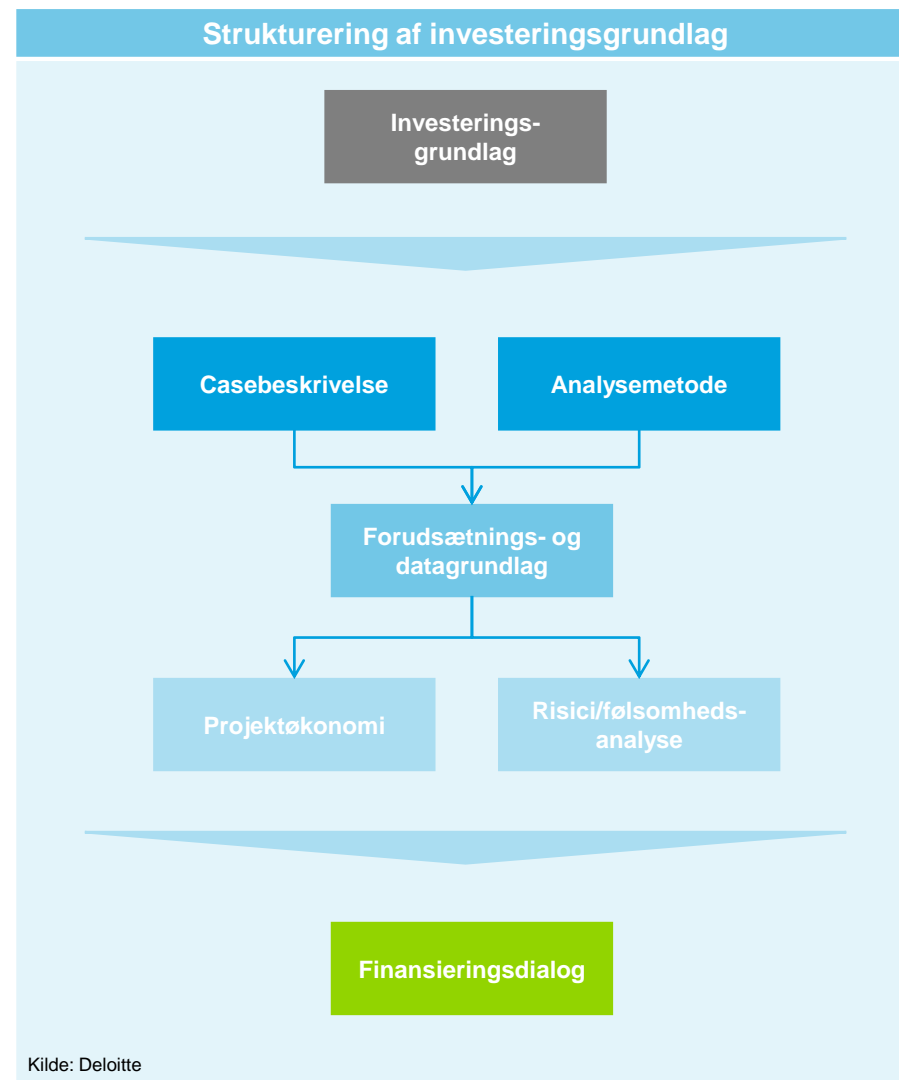
Dette sikres via en gennemarbejdet business case-analyse, som indeholder de elementer, som potentielle långivere og investorer anser som nødvendige for et robust og fyldestgørende investeringsgrundlag. Figuren ovenfor angiver vores forslag til strukturering af investeringsgrundlaget for et biogasanlæg.

Investeringsgrundlaget indledes med en beskrivelse af projektet, herunder organisering, værdikæde og interessenter. Dette element er helt centralt for den videre dialog, da casebeskrivelsen tydeliggør, hvilke risici der er forbundet med projektet.

I forlængelse af casebeskrivelsen bør den anvendte analysemetode beskrives og uddybes, dvs. hvilken metode er anvendt til at illustrere, at casen er såvel kreditværdig som interessant fra et investorsynspunkt (afkast relativt til risiko). Efterfølgende bør projektets forudsætnings- og datagrundlag beskrives, herunder kilder og (u)sikkerhed.

På baggrund af de anvendte forudsætninger og data kan projektets økonomi og afkastpotentiale estimeres og vurderes. Analysen af projektøkonomien kan med fordel suppleres med relevante følsomhedsanalyser, som viser, hvilke forudsætninger der er mest kritiske for business casen. Dette sikrer et godt afsæt for den videre dialog med långivere og investorer.

Strukturering af investeringsgrundlag

Kilde: Deloitte

Krav til analyseværktøjet

Til vurdering af projektøkonomien for den pågældende business case er det nødvendigt at udvikle et analyseværktøj til business casen.

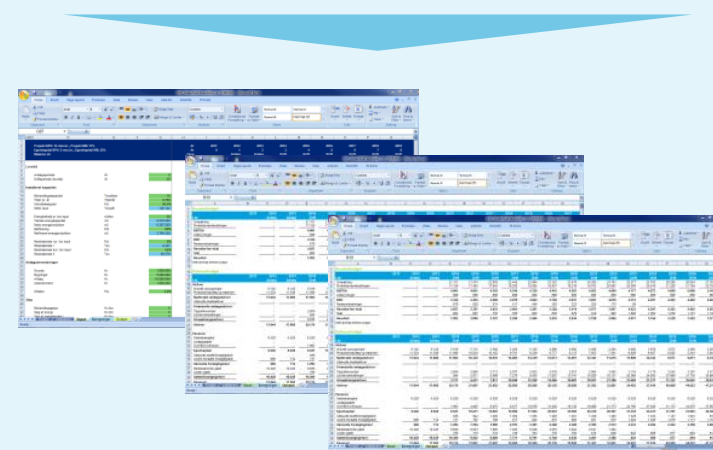
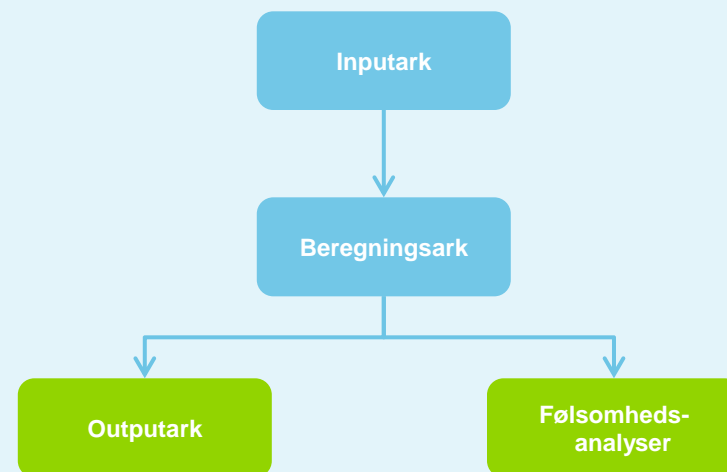
Analyseværktøjet bør udvikles således, at alle væsentlige parametre indgår eksplicit i beregningen af projektøkonomien, samt at værktøjet er dynamisk og tilstrækkelig fleksibelt til at kunne beregne relevante følsomheder på nøglevariable (følsomheds- og scenarieanalyse).

Følsomhedsanalyserne er med til at anskueliggøre, hvor robust business casen er overfor de anvendte forudsætninger og dermed hvilke primære risici, som casen er eksponeret mod.

Vi anbefaler, at analyseværktøjet udvikles i form af en Excel-baseret cash flow-model, hvor værktøjet overordnet struktureres som illustreret til højre. Ved opdeling af værktøjet i inputark, beregningsark og outputark sikres overskueligheden i modellen, mens det ligeledes eksplicit fremgår, hvilke dele af modellen som er input og dermed kan ændres på.

Analyseværktøjet bør som minimum estimere resultat-, balance- og likviditetsbudget for projektet samt relevante finansielle nøgletal til vurdering af projektets rentabilitet. På denne måde sikres, at værktøjet i modelleringsteknisk forstand internt er konsistent (balancebudget stemmer som funktion af resultat- og likviditetsbudget).

Struktur for analyseværktøjet

Kilde: Deloitte

Analyseværktøjet bør opbygges som en nominal model og tage hensyn til case-specifikke forhold

Case-specifikke forhold og opgørelsesmetode for cash-flow

Analyseværktøjet bør skræddersyes til den specifikke business case, for hermed at sikre, at der tages højde for både generelle økonomiske forhold og alle case-specifikke forhold.

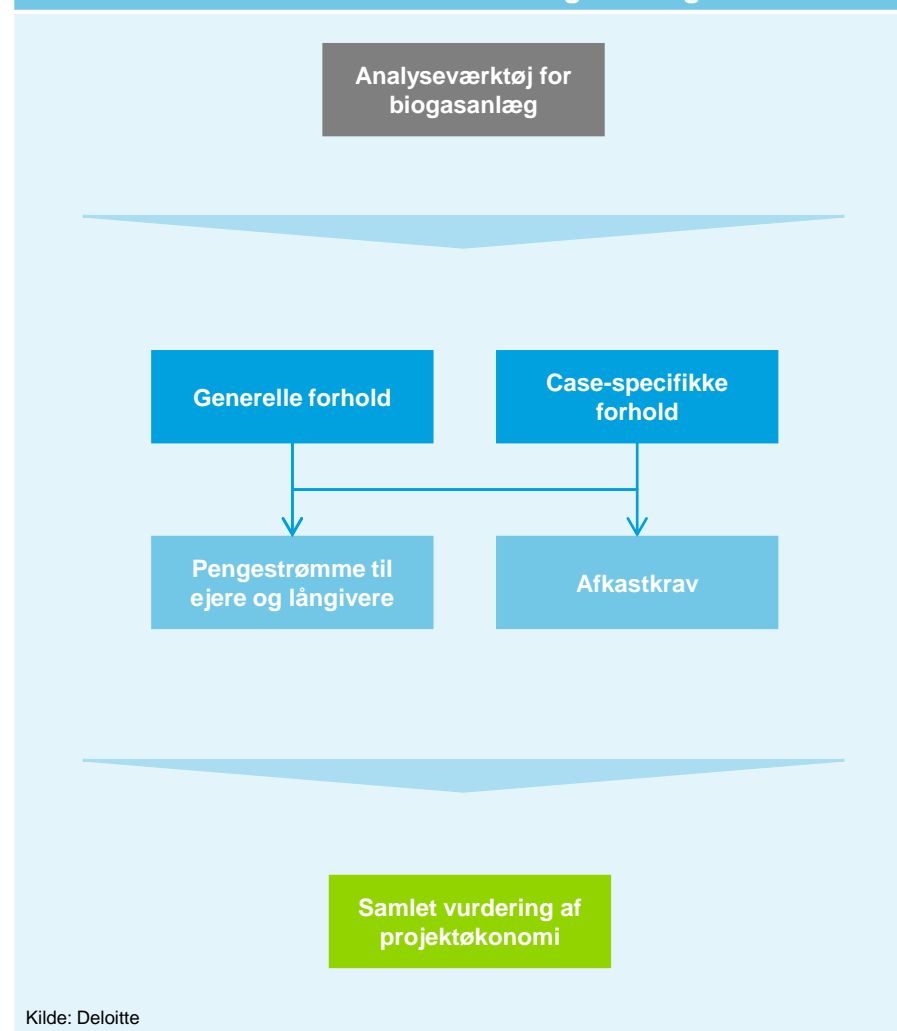
De generelle økonomiske forhold omfatter fx afskrivninger (regnskabsmæssige og skattemæssige), skat, prisinflation og markedspriser til brug for estimering af fx afkastkrav

Case-specifikke forhold for et biogasanlæg i Danmark bør omfatte tilskuds- og støtteordninger (anlæg og drift), afgifter/afgifts-fritagelser, finansieringsmæssige forudsætninger, afsætningsvilkår for biogassen (hvem er aftager), biomassesammensætning (og forventet gasudbytte) samt anlægs- og driftsmæssige forhold.

Herudover bør afkastkravet opgøres specifikt for den konkrete case, hvor der tages højde for særlige drifts- og finansieringsmæssige risici. Vi anbefaler, at afkastkravet bygges op fra bunden, hvor de enkelte delelementer til egenkapitalafkastkravet og gældsafkastkravet fremgår eksplicit.

Det er desuden afgørende, at modellen er konsistent i dens fremskrivning af projektets pengestrømme og den efterfølgende evaluering af disse. Således bør fx nominelle pengestrømme efter skat sammenholdes med nominelt afkastkrav efter skat. Vi anbefaler, at analysen udarbejdes i løbende priser efter skat, da dette sikrer en meningsfyldt balancemodellering for projektet.

Business case for et biogasanlæg

Kilde: Deloitte

1	Introduktion	3	
2	Konklusion	10	Decentralt anlæg 10
3	Casebeskrivelse	16	Centralt fællesanlæg 13
4	Værdiansættelsesmetode	24	
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26	
6	Præliminære business case-resultater	40	
7	Appendiks	50	

Decentralt anlæg – organisering og afsætningskanal driver business casen

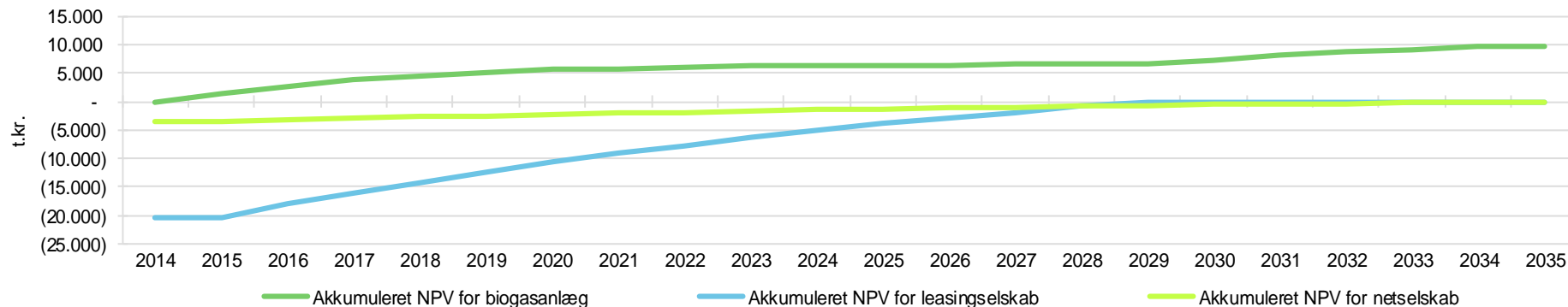
Business casen er drevet af organiseringen og afsætningskanalen

Business casen for det decentrale anlæg er organiseret således, at finansieringen og konstruktionen af biogasanlægget og ledningsnettet, som skal føre biogassen til aftageren, varetages af et større lokalt energiselskab. Energiselskabet opfører biogasanlægget og leaser det til landmændenes driftsselskab (gennem et leasingselskab) og modtager en distributionstarif fra biogasanlægget for hver m³ biogas, der distribueres gennem ledningsnettet (via et netselskab). Det er således ikke biomasseleverandørerne (landmændene) selv, som skal skaffe anlægsfinansieringen.

Dette setup medfører, at landmændene, som skal drive biogasanlægget, ikke har nogen initial investering, og at finansieringen forventes at kunne gennemføres til et lavere afkastkrav (lavere lånerente pga. højere kreditværdighed hos energiselskabet), end hvis landmændene skulle have varetaget denne finansiering. Leasing- og netselskabets formål er alene at facilitere finansieringen af anlæg og tilhørende infrastruktur, hvorfor disse selskaber alene skal have et afkast, som svarer til disse selskabers afkastkrav.

Yderligere afsættes den producerede biogas til et lokalt naturgasfyret kraftvarmeværk til en pris, som er fastsat med udgangspunkt i naturgasprisen (i 2015 estimeres biogasproducenten at få 5,93 kr./m³ metan svarende til 165 kr./GJ). Ved en stigende naturgaspris opnår biogasanlægget kompensation for et faldende variabelt tilskud gennem den højere naturgaspris, (hvilket ikke ville være tilfældet ved en anden substitutionspris).

Ovennævnte elementer (organisering/finansiering og substitutionspris) medfører en positiv investeringscase, hvilket er illustreret ved en positiv nettonutidsværdi (NPV) for biogasanlægget i figuren nedenfor (ca. 10 mio.kr.). Det ses yderligere af figuren, at NPV'en for leasing- og netselskabet er = 0 kr., hvilket svarer til, at de netop får et afkast svarende til deres afkastkrav gennem løbende leasingydelse og distributionstariffer.

Konklusion

Decentralt anlæg – positiv business case trods frafald af anlægstilskud

Business casen er robust over for ændringer i nøgleparametre

Tabellerne overfor viser business casens NPV (i t.kr.) angivet i forhold til en række nøgleforudsætninger.

I den øverste tabel er NPV'ens følsomhed over for ændringer i anlægsinvesteringen og anlæggets driftsomkostninger illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. 8,6 mio.kr. ved en stigning på 5% i anlægsinvesteringen, mens den falder til ca. 6,0 mio.kr. ved en stigning i driftsomkostninger (omkostninger til transport og energiafgrøder ikke indeholdt) på 20%.

I den midterste tabel er NPV'ens følsomhed over for ændringer i prisen på energiafgrøder og det årlige gasudbytte illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. 7,9 mio.kr. ved en stigning på 10% i prisen på energiafgrøder (majs), mens den falder til ca. 5,5 mio.kr. ved et fald på 5% i gasudbyttet.

I den nederste tabel er NPV'ens følsomhed over for bortfald af anlægstilskud og en stigning i lånerenten på 2%-point i forhold til base case illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. 5,0 mio.kr. ved bortfald af anlægstilskuddet, mens den falder til ca. 7,7 mio.kr. ved en stigning på 2%-point i lånerenten.

Business casens samlede rentabilitet er således robust over for ændringer i nøgleparametre, men relativt mest følsom over for bortfald af anlægstilskud, fald i gasudbyttet og en stigning i de årlige driftsomkostninger i henhold til de definerede følsomhedsscenarier.

Følsomhedsanalyse (på NPV)

t.kr.		Anlægsinvestering				
		(10)%	(5)%	0 %	5 %	10 %
Driftsomkostninger	(40)%	20.779	19.624	18.469	17.314	16.159
	(20)%	16.542	15.352	14.162	12.971	11.781
	0 %	12.305	11.080	9.854	8.629	7.403
	20 %	8.446	6.808	5.995	4.286	3.025
	40 %	4.587	2.536	2.136	(64)	(1.367)

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.		Pris på energiafgrøder				
		(20)%	(10)%	0 %	10 %	20 %
Gasudbytte (m ³ CH ₄)	(10)%	4.950	3.020	1.088	(847)	(2.790)
	(5)%	9.331	7.402	5.472	3.543	1.613
	0 %	13.713	11.784	9.854	7.925	5.995
	5 %	18.095	16.166	14.236	12.307	10.377
	10 %	22.477	20.548	18.618	16.689	14.759

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.	NPV
Bortfald af tildelt anlægstilskud	5.015
Forøget lånerente (+2%-point)	7.742

Kilde: Deloitte-analyse

Centralt fællesanlæg – positiv business case afhængig af stabil drift og højt gasudbytte

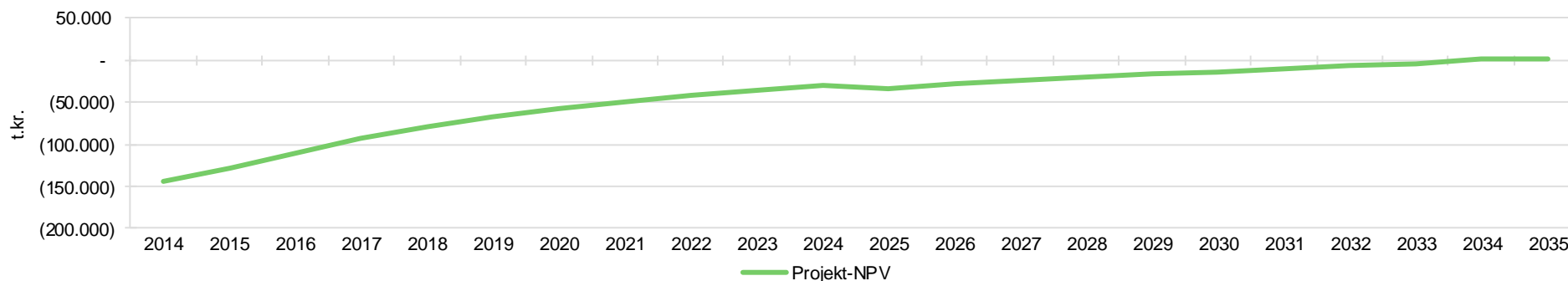
Business casen drevet af intern incitamentsstruktur

Business casen for det centrale anlæg er organiseret således, at finansieringen og konstruktionen af biogasanlægget og en tilhørende kraftvarmehenhed, hvorpå biogassen afbrændes til varme- og elformål, varetages af biomasseleverandørerne (landmændene) sammen med en finansiel investor. En større andel af den samlede finansiering forudsættes at kunne realiseres gennem lånefinansiering. Finansieringsstrukturen medfører, at ejerne af biogasanlægget har en relativt stor initial investering, som skal forrentes i forhold til den risiko, ejerne påtager sig ved investeringen.

Business casen er helt afhængig af kvaliteten af den tilførte biomasse og en optimal drift af anlægget, da disse elementer i sammenhæng skal sikre et højt og jævnt biogasudbytte. I den forbindelse etableres en hensigtsmæssig incitamentsstruktur for anlægs- og biomasseleverandørerne, således at anlægsleverandørens betaling afhænger af anlæggets performance, mens biomasseleverandørerne afregnes i forhold til kvaliteten af den tilførte biomasse.

Modsat det decentrale anlæg har det centrale anlæg den ulempe, at varmen afsættes til et lokalt varmforsyningsselskab, hvor substitutionsprisen ikke er naturgas, men derimod kul. Kul er billigere end naturgas, og da afregningsprisen ikke er koblet på naturgasprisen, opnår biogasanlægget ikke kompensation, hvis det variable tilskud falder pga. en stigende naturgaspris. På basis af forventede priser på el og varme og tilskud ved anvendelse af biogas til procesformål, estimeres det centrale anlæg at opnå en pris på 5,58 kr./m³ metan svarende til 155 kr./GJ.

Det centrale anlæg udgør samlet en positiv investeringscase, hvilket er illustreret ved en positiv NPV for biogasanlægget i figuren nedenfor (ca. 2 mio.kr.). Business casen opnår dog først "break even" i sit sidste driftsår, hvilket gør casens rentabilitet meget følsom over for ændringer i nøgleparametre (illustreret på næste side).

Kilde: Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Konklusion

Centralt fællesanlæg – business casen er afhængig af anlægstilskud

Business casen er følsom over for ændringer i nøgleparametre

Tabellerne overfor viser business casens NPV (i t.kr.) angivet i forhold til en række nøgleforudsætninger

I den øverste tabel er NPV'ens følsomhed over for ændringer i anlægsinvesteringen og anlæggets driftsomkostninger illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. (5,4 mio.kr.) ved en stigning på 5% i anlægsinvesteringen, mens den falder til ca. (10,2 mio.kr.) ved en stigning i driftsomkostninger (omkostninger til transport og energiafgrøder ikke indeholdt) på 20%.

I den midterste tabel er NPV'ens følsomhed over for ændringer i prisen på energiafgrøder og det årlige gasudbytte illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. (3,2 mio.kr.) ved en stigning på 10% i prisen på energiafgrøder (majs), mens den falder til ca. (15,1 mio.kr.) ved et fald på 5% i gasudbyttet.

I den nederste tabel er NPV'ens følsomhed over for bortfald af anlægstilskud og en stigning i lånerenten på 2%-point i forhold til base case illustreret. Det ses, at NPV'en falder til ca. (27,5 mio.kr.) ved bortfald af anlægstilskuddet, mens den falder til ca. (9,6 mio.kr.) ved en stigning på 2%-point i lånerenten.

Business casens samlede rentabilitet er således meget følsom over for de primære forudsætninger, herunder især gasudbyttet og de årlige driftsomkostninger, hvor relativt lave ændringer kan "vælte" casen. Et bortfald af anlægstilskud og stigende finansieringsomkostninger vil ligeledes forårsage en negativ case.

Følsomhedsanalyse (på NPV)

t.kr.		Anlægsinvestering				
		(10)%	(5)%	0 %	5 %	10 %
Driftsomkostninger	(40)%	41.231	33.881	26.496	19.072	11.608
	(20)%	29.150	21.762	14.343	6.866	(651)
	0 %	17.035	9.607	2.131	(5.408)	(13.024)
	20 %	4.877	(2.645)	(10.241)	(17.906)	(25.641)
	40 %	(7.465)	(15.098)	(22.816)	(30.613)	(38.489)

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.		Pris på energiafgrøder				
		(20)%	(10)%	0 %	10 %	20 %
Gasudbytte (m3 CH4)	(10)%	(21.628)	(27.208)	(32.852)	(38.647)	(44.602)
	(5)%	(4.194)	(9.635)	(15.111)	(20.623)	(26.183)
	0 %	12.813	7.472	2.131	(3.240)	(8.671)
	5 %	29.689	24.373	19.057	13.741	8.408
	10 %	46.492	41.194	35.896	30.598	25.292

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.	NPV
Bortfald af tildelt anlægstilskud	(27.514)
Forøget lånerente (+2%-point)	(9.562)

Kilde: Deloitte-analyse

1	Introduktion	3							
2	Konklusion	10							
3	Casebeskrivelse	16	<table> <tr> <td></td> <td>Decentralt anlæg</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Centralt fællesanlæg</td> <td>20</td> </tr> </table>		Decentralt anlæg	16		Centralt fællesanlæg	20
	Decentralt anlæg	16							
	Centralt fællesanlæg	20							
4	Værdiansættelsesmetode	24							
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26							
6	Præliminære business case-resultater	40							
7	Appendiks	50							

Casebeskrivelse

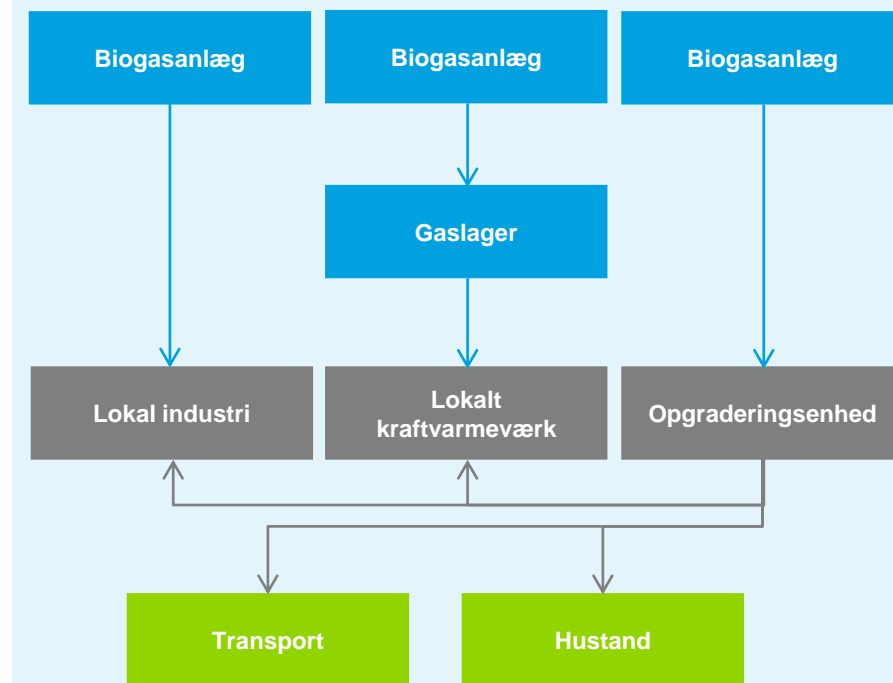
Biogasprojektet, som involverer casens decentrale anlæg, blev startet i kommunalt regi i 2009. Baggrunden for dette initiativ var en hensigt om at gøre den pågældende kommune 100% selvforsynende med vedvarende energi på mellemlang sigt.

Som et led i denne plan har kommunen sat som målsætning at anvende en større andel af kommunens husdyrgødning (sammen med energiafgrøder) til at fremstille biogas.

Visionen omfatter udviklingen af en decentral model, hvor ca. 40 biogasanlæg skal placeres på landbrugsbedrifterne, og biogassen efterfølgende føres via et biogasledningsnet (ca. 200 km) til lokale kraftvarmeverker og andre aftagere, hvor gassen effektivt kan anvendes til el, varme og evt. industriel procesenergi.

Visionen omfatter ligeledes, at der etableres lokale opgraderingsenheder, som kan opgradere den producerede biogas og sende den i naturgasnettet.

Biogasproduktions- og distributionskoncept

- **Biogasledningsnet (netselskab med ansvar for biogasnet)**
- **Naturgasnet (lokalt distributionsselskab)**

Kilde: Energinet.dk

Casebeskrivelse

Decentralt anlæg – organisationsstruktur

Casebeskrivelse

Organisationsstrukturen¹ for biogaskonceptet er baseret på et til formålet oprettet selskab, der som moderselskab skal drive 4 datterselskaber (driftsenheder).

Formålet med strukturen er, at driftsenhederne opdeles efter formål og dermed kan fokusere på kernerdriften, hvad enten det er drift af biogasanlæg, ledningsnet, handel-, service- eller finansieringsvirksomhed.

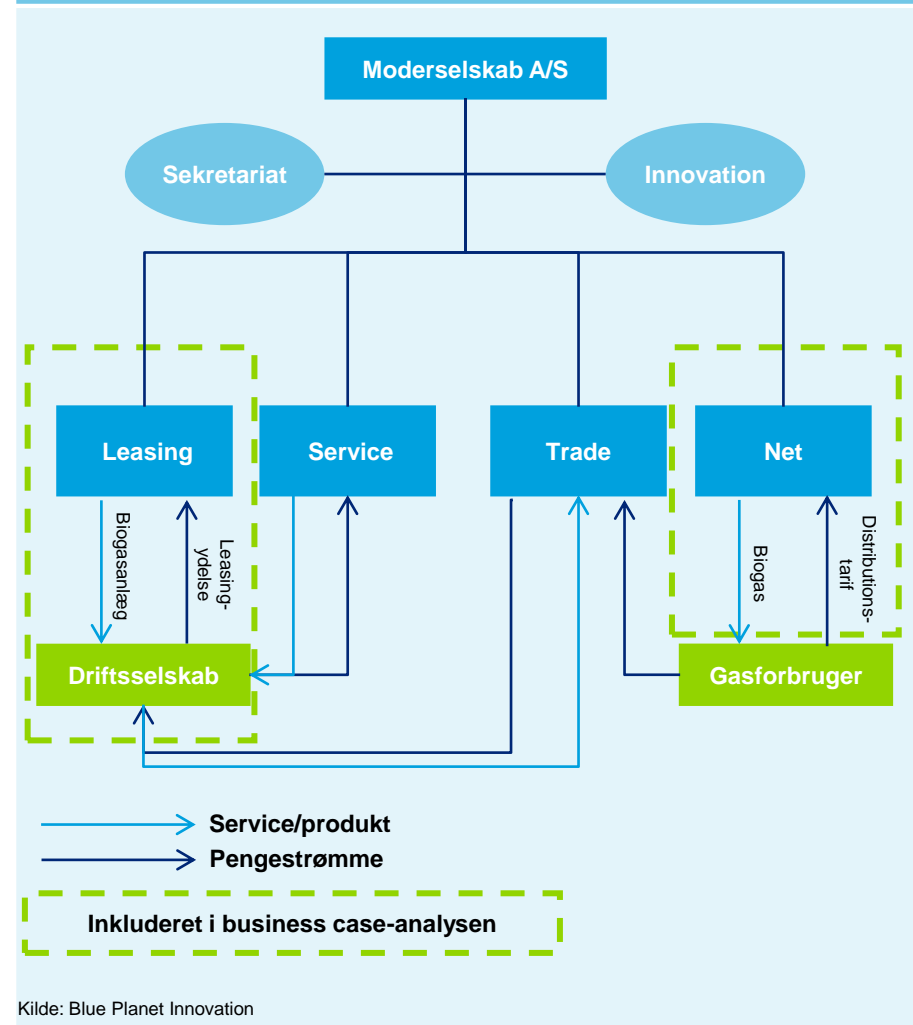
Organisationen er opdelt i 2 selskaber, som skal skabe et afkast lig med selskabets afkastkrav (Leasingselskabet og Netselskabet) og 2 kommercielle selskaber (Trade og Service), som skal generere størst muligt afkast. I forhold til den konkrete business case-analyse er det alene Leasingselskabet og Netselskabet, som er en del af analysen i sammenhæng med landmændenes driftsselskab (Driftsselskabet).

Leasingselskabet varetager finansiering og etablering af biogasanlægget, hvorefter biogasanlægget leases til landmændenes driftsselskab mod en periodisk leasingydelse. Det er hensigten, at Driftsselskabet overtager biogasanlægget efter leasingaftalens udløb.

Netselskabet varetager driften af ledningsnettet og står således for at indsamle og distribuere biogassen samt vedligeholde ledningsnettet mod betaling af en distributionstarif per m³ transporteret biogas.

¹Organisationsstrukturen er ikke endeligt fastlagt på detailniveau, om end det overordnede setup er fastlagt i henhold til det illustrerede.

Organisationsstruktur

Husdyrgødning er den primære forsyningskilde

De tilknyttede landmænd råder over de gyllerressourcer, der er nødvendige til at drive biogasanlægget med fuld kapacitet. Derudover er der mulighed for at sikre tilførsel af plantebiomasse.

Ejeren af biogasanlægget (som leaser det ud til landmændene) bidrager til optimering af forsyningsikkerheden ved at etablere en servicefunktion med oversigt over potentielle yderligere gylleleverancer i lokalområdet, som vil kunne træde til ved bortfald af anden forventet biomasse.

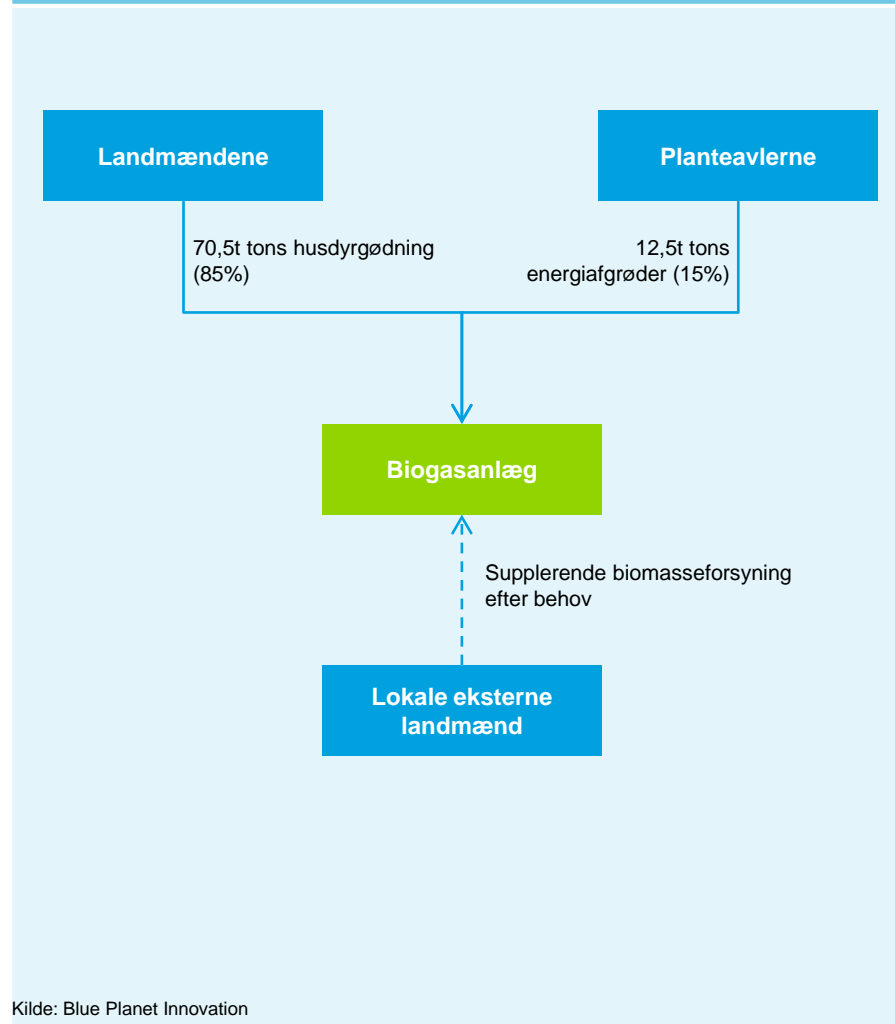
Biomassesammensætningen til anlægget består af en blanding af husdyrgødning og energiafgrøder. Husdyrgødningen (85%) forventes primært at bestå af svinegylle og herudover primært kvæggylle.

Energiafgrøder (som primært er majs) udgør ca. 15% af den samlede biomasse.

Anlægget forventes at have alle biogasleverandører inden for en radius af 6 km og en gennemsnitlig afstand til anlægget på 2,5 km, hvilket sikrer en effektiv biomasseforsyning.

På grund af den korte afstand fra forsyningskilden til biogasanlægget forventes størstedelen at blive transporteret via etablerede rørledninger (ca. 8 km).

Biomasseforsyning til decentralt anlæg

Kilde: Blue Planet Innovation

1	Introduktion	3							
2	Konklusion	10							
3	Casebeskrivelse	16	<table> <tr> <td></td> <td>Decentralt anlæg</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Centralt fællesanlæg</td> <td>20</td> </tr> </table>		Decentralt anlæg	16		Centralt fællesanlæg	20
	Decentralt anlæg	16							
	Centralt fællesanlæg	20							
4	Værdiansættelsesmetode	24							
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26							
6	Præliminære business case-resultater	40							
7	Appendiks	50							

Casebeskrivelse

På foranledning af kommunale visioner for de kommende års lokale klimaindsats blev der i 2010 initieret et biogasprojekt af en større gruppe landmænd.

Landmændene blev siden organiseret i et planlægnings-andelsselskab, hvor andelshaverne tilsammen har indskudt ca. 10,3 mio.kr. som opstartskapital til projektmodning.

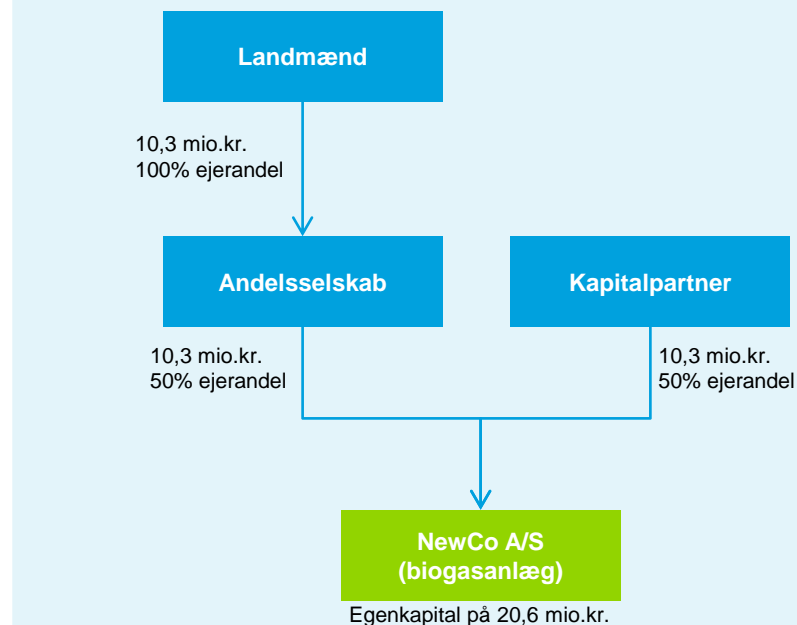
Alle leverandører af biomassen bliver andelshavere og tildeles ejerandele i henhold til husdyrholdets størrelse eller antal dyreenheder.

Der vil blive stillet et minimumskrav til kvaliteten af den leverede biomasse (endnu ikke fastlagt), men denne er i sig selv ikke bestemmende for tildelingen af ejerandele.

Det forventes, at der efterfølgende indgås en aftale med en partner om et kapitalindskud, mod at denne partner modtager 50% af ejerskabet i det nye aktieselskab, hvortil rettigheder og pligter fra andelsselskabet overdrages.

Den samlede selskabskapital forventes herefter at udgøre 20,6 mio.kr.

Organisationsstruktur

Kilde: Blue Planet Innovation

Casebeskrivelse

Centralt fællesanlæg – incitamentsstruktur og driftsstrategi

Casebeskrivelse

En hensigtsmæssig incitamentsstruktur for biomasseleverandørerne er grundlaget, der skal sikre forsynings-sikkerheden og derigennem et rentabelt fællesanlæg.

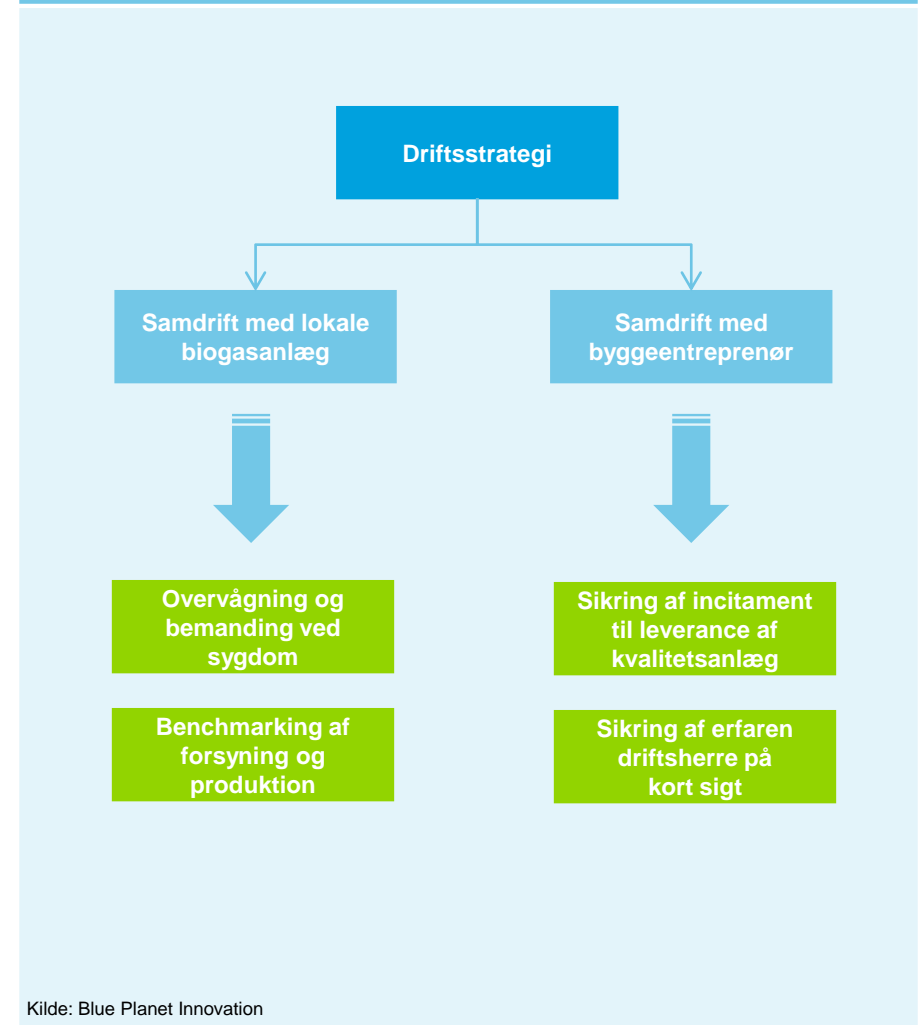
Incitamentsstrukturen for landmændene vil omfatte en afregningsmodel, som belønner biomassekvaliteten (rette tørstofindholdet).

For leverandørerne af plantebiomasse (primært majs) vil incitamentet være en fast langsigtet afsætning til en tilfredsstillende pris. Flere lokale leverandører har tilkendegivet, at de er villige til at indgå længerevarende leverandørkontrakter for at fastlåse prisen på energiafgrøderne.

Driftsstrategien for fællesanlægget er todelt. Der fokuseres både på optimering af driften gennem lokale samarbejder (1) og på at sikre den rette incitamentsstruktur for anlægsleverandøren (2).

De lokale samarbejder omfatter fælles overvågning og bemanding ved sygdom, samt benchmarking på tværs af anlæg for at sikre optimal drift. Anlægsleverandørens incitament sikres bl.a. ved, at denne skal medfinansiere og drive anlægget i de første 3 driftsår mod at få en andel af anlæggets overskud.

Driftsstrategi

Husdyrgødning er den primære forsyningskilde

Biogasanlægget forventes at omsætte ca. 50% af kommunens husdyrgødning og aftage gyllen inden for en kørselsafstand på 17 km.

Der vurderes stadig at være en betydelig uudnyttet biomasse-ressource uden for leverandørselskabet og i fornuftig kørselsafstand til den forventede placering af biogasanlægget.

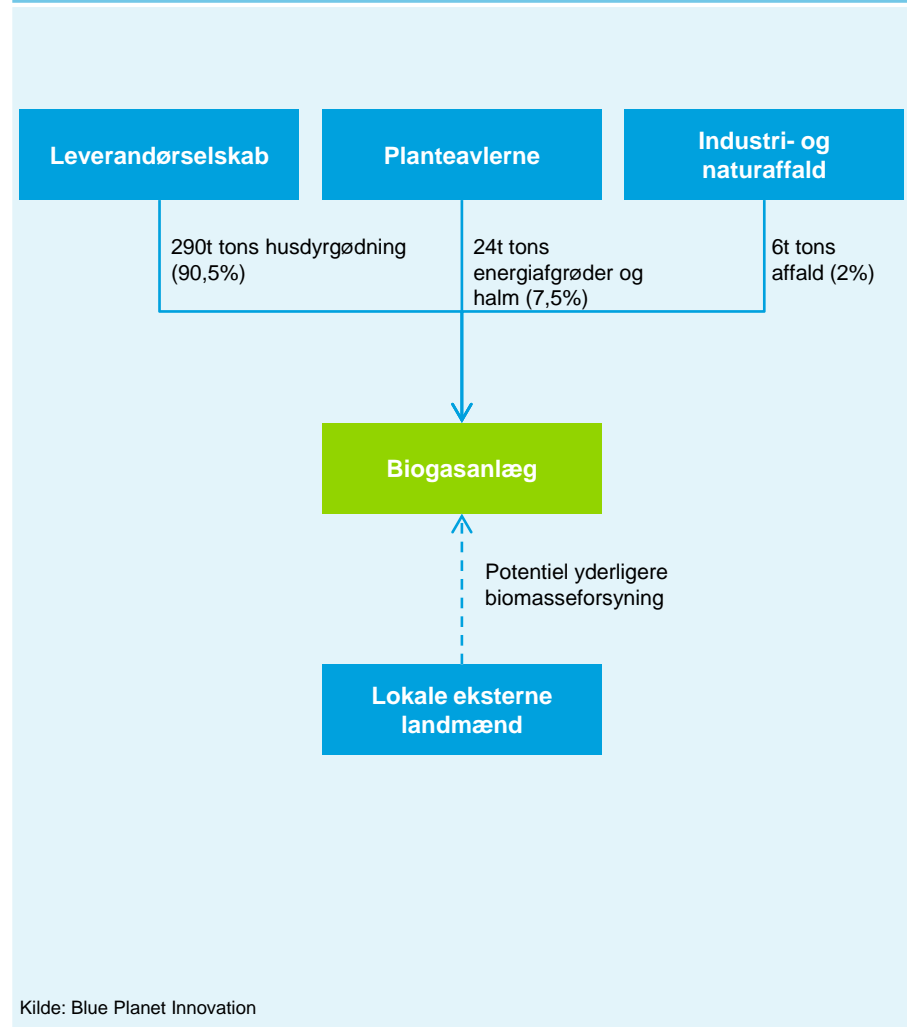
Sammensætningen af biomasse til anlægget forventes at bestå af en blanding af husdyrgødning, energiafgrøder og affaldsprodukter. Husdyrgødningen vil afdække størstedelen af den nødvendige biomasse (91%), mens energiafgrøder og halm (8%) og affaldsprodukter (2%) vil stå for en mindre del.

Biomassesammensætningen er robust i form af velkendte biomasser i afbalancerede forhold, som ikke medfører risiko for kvælstofhæmning af processen eller risiko for at overskride de kritiske grænser for tørstofindholdet.

Transporten af gylle vil foregå med gyllelastvogne. Gyllen afhentes hos landmanden og tilbagebringes i afgasset form i samme arbejdsgang.

Den øvrige biomasse leveres via lastvogne, men vil i højere grad være sæsonbetonet, alt efter anlæggets forsyningsbehov.

Biomasseforsyning til centralt fællesanlæg

Kilde: Blue Planet Innovation

1	Introduktion	3
2	Konklusion	10
3	Casebeskrivelse	16
4	Værdiansættelsesmetode	24
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26
6	Præliminære business case-resultater	40
7	Appendiks	50

Vurderingstilgang

De præliminære business case-analyser vurderes ved brug af en diskonteret pengestrømanalyse, hvor de genererede frie pengestrømme (pengestrømme til ejere og långivere) tilbagediskonteres med projektets vægtede afkastkrav (WACC).

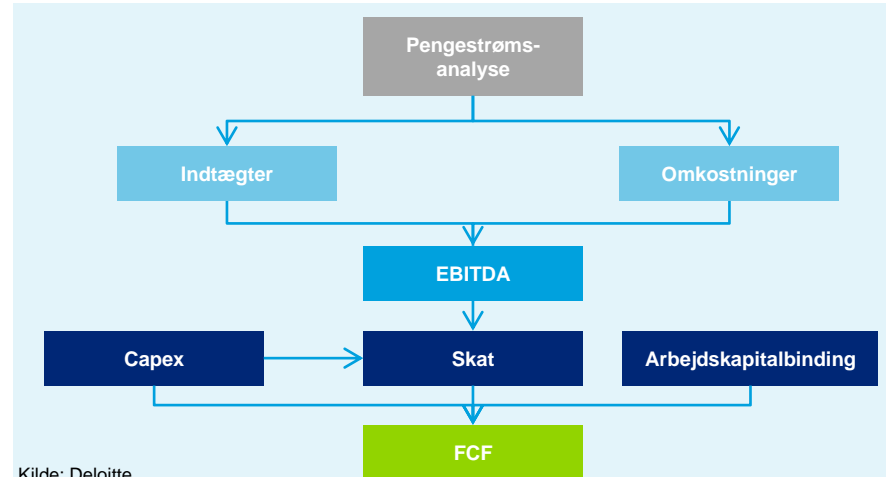
De frie pengestrømme (FCF) estimeres som vist i figuren øverst til højre, hvor driftsomkostninger, betalt skat og investeringer i anlæg og arbejdskapital fratrækkes den genererede omsætning.

De estimerede pengestrømme diskonteres herefter med projektets WACC, som vist i figuren nederst til højre. Projektets WACC tager højde for både projektets driftsmæssige og finansielle risiko. Opnår casen en positiv NPV af de diskonterede frie pengestrømme, er investeringscasen positiv og kan således honorere afkastkravet fra såvel ejerne som långiverne.

Som beskrevet tidligere for det decentrale biogasanlæg betaler landmændenes driftsselskab en leasingydelse til et leasingselskab, som opfører og udlejer biogasanlægget til landmændene. Ligeledes betales en distributionstarif til Netselskabet, der etablerer, driver og vedligeholder biogasledningsnettet.

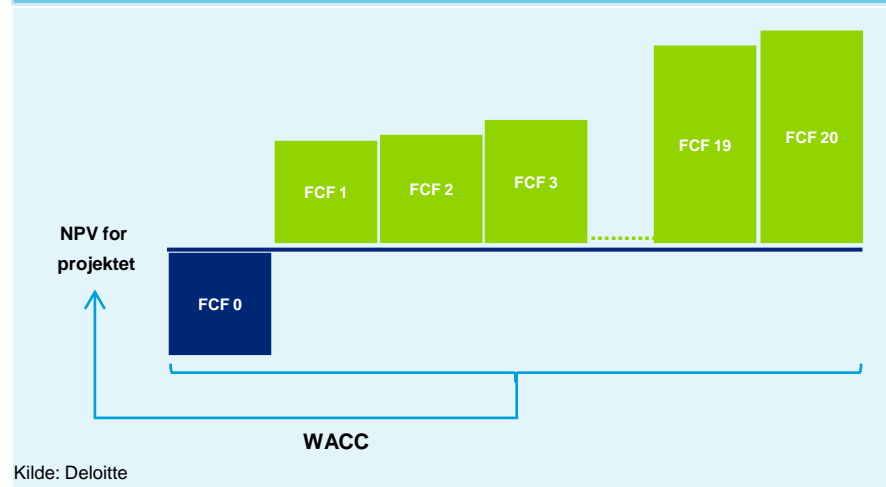
Leasingydelsen og distributionstariffen beregnes med udgangspunkt i, at selskaberne alene skal have et afkast, der svarer til den risiko, som selskaberne påtager sig. Niveaue bestemmes således med udgangspunkt i at selskaberne opnår en NPV = 0 (hvormed selskaberne netop genererer et afkast lig med afkastkravet).

Beregning af frie pengestrømme (FCF)

Kilde: Deloitte

Tilbagediskontering af FCF

Kilde: Deloitte

1	Introduktion	3							
2	Konklusion	10							
3	Casebeskrivelse	16							
4	Værdiansættelsesmetode	24							
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26	<table> <tr> <td>Generelle</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>Decentralt anlæg</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Centralt fællesanlæg</td> <td>34</td> </tr> </table>	Generelle	26	Decentralt anlæg	28	Centralt fællesanlæg	34
Generelle	26								
Decentralt anlæg	28								
Centralt fællesanlæg	34								
6	Præliminære business case-resultater	40							
7	Appendiks	50							

Biogasanlæggene forventes at være i drift i 20 år

Til brug for business case-analyserne er der anvendt en række fælles forudsætninger for det decentrale anlæg og det centrale fællesanlæg.

Af tabellen fremgår det, at værdiansættelsestidspunktet for de 2 business cases er 1. januar 2014.

Derudover antages det, at anlæggene kan etableres og klargøres til produktion på et enkelt år, mens anlæggene herefter har en driftsperiode på 20 år. Projektøkonomien for såvel det decentrale anlæg som det centrale fællesanlæg er meget følsom over for valg af længden på driftsperioden.

Biogasanlæggene (og den centrale varmeanhed for fællesanlægget) antages regnskabsmæssigt afskrevet over driftsperioden. Skattemæssigt følger de enkelte anlægsdele forskellige afskrivningsprofiler, hvor biogasanlæggene årligt kan afskrives med 15% (17% i 2014 og 2015), mens infrastruktur (biogasledningsnet) kan afskrives med 7% årligt.

Byggegrunden, som anlæggene er placeret på, afskrives ikke, men antages solgt til bogført værdi ved udløb af projektperioden.

Der indregnes i ingen af de 2 business cases fordele (indtægter eller sparede omkostninger) i form af gødningseffekt fra den afgassede biomasse. Dette er således en upside for begge cases.

Generelle forudsætninger

	Enhed	Niveau
Værdiansættelsestidspunkt	Dato	1. januar 2014
Prisinfation	Pct.	~2%
Selskabsskattesats	Pct.	25%
Anlægsperiode	År	1
Driftsperiode	År	20
Arbejdskapital (tilgodehavender & leverandørgæld)	Kreditdage	30
Afskrivninger		
Regnskabsmæssige (lineært over driftsperioden)	År	20
Skattemæssige - bygninger (lineært)	År	25
Skattemæssige - infrastruktur (saldo)	Pct.	7%
Skattemæssige - produktionsanlæg (saldo)	Pct.	15%
Skattemæssige - driftsmidler (saldo)	Pct.	25%

Kilde: Energistyrelsen, Blue Planet Innovation og Deloitte

1	Introduktion	3		
2	Konklusion	10		
3	Casebeskrivelse	16		
4	Værdiansættelsesmetode	24		
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26		Generelle
				Decentralt anlæg
				Centralt fællesanlæg
6	Præliminære business case-resultater	40		26
7	Appendiks	50		28
				34

Afsætning til lokalt kraftvarmeværk

På baggrund af biomasseforsyningen (83t tons) estimeres en årlig bionaturgasproduktion (CH₄) på ca. 2,5 mio. m³, hvoraf ca. 1,5 mio. m³ er fra energiafgrøder og halm.

De lokale afsætningsmuligheder omfatter lokale kraftvarmeværker, som har et årligt behov på ca. 5 mio. m³ CH₄ (varierende behov over året) og lokal industri, som har et behov på ca. 6,8 mio. m³ CH₄ (konstant behov over året).

De største aftagere af biogassen har ikke behov for at foretage yderligere investeringer for at kunne afbrænde biogassen.

På et senere stadie er det hensigten, at der etableres opgraderingsenheder i lokalområdet, således at biogassen som et ekstra alternativ kan opgraderes og afsættes til naturgasnettet.

Det vurderes således, at der er gode lokale afsætningsmuligheder for det decentrale anlæg, selvom øvrige planlagte biogasanlæg i området skal medtænkes i en vurdering af de samlede afsætningsmuligheder.

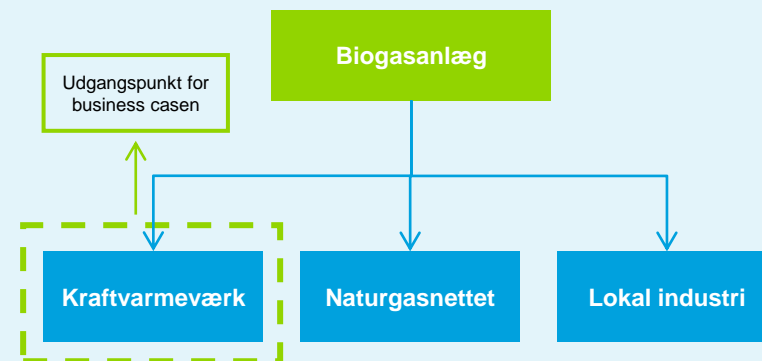
I business casen antages det, at biogassen afsættes fuldt til et lokalt kraftvarmeværk.

Estimeret gasproduktion

Biomassestype	Tons biomasse	Tørstof-indhold	%VS/TS	Ton VS	m ³ CH ₄ pr. ton	m ³ CH ₄ /år
Kvæggylle	4.381	8,3%	80%	291	200	58.179
Svinegylle	65.360	4,5%	80%	2353	290	682.353
Fastgødning (kvæg)	331	30,0%	80%	79	200	15.898
Energiafgrøder	9.000	30,0%	95%	2565	350	897.750
Halm	4.000	82,0%	95%	3116	200	623.200
I alt første trin	83.072					2.277.380
Tillæg sekundært trin (10%)						227.738
Gasproduktion i alt						2.505.118

Kilde: Plan Action and Blue Planet Innovation

Potentielle afsætningsmuligheder for biogasproduktionen

Kilde: Blue Planet Innovation

Markedspris- og tilskudsforudsætninger

Figuren til højre viser den estimerede afregningspris for biogasproducenten (ekskl. distributionsbidrag til Netselskabet).

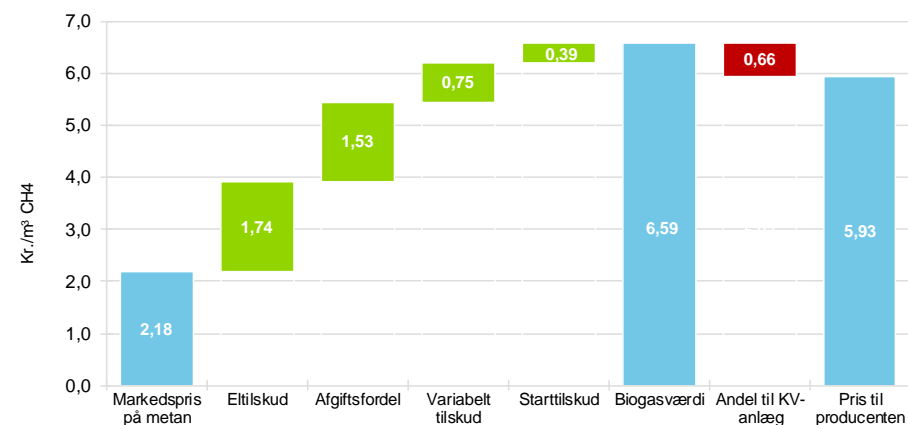
Afregningsprisen for biogasproducenten kan beregnes med udgangspunkt i, hvad fx et kraftvarmeanlæg kan betale for biogassen for at være lige så godt stillet, som havde anlægget fyret med naturgas. Denne "substitutionsværdi" består af markedsprisen på metan (hvad ville én m³ koste i markedet) tillagt en række tilskudsfordele, som kan realiseres ved at fyre med biogas.

Disse tilskud omfatter et tilskud til den producerede elektricitet og en afgiftsfordel, da biogas på en række områder er afgiftsfritaget. Ud over disse tilskud ydes et variabelt tilskud, som reguleres i forhold til udviklingen i naturgasprisen (stiger naturgasprisen, falder det variable tilskud) og et starttilskud, som aftrappes frem mod og bortfalder helt i 2020.

Det ses, at Driftsselskabet i 2015 (1. driftsår) kan realisere en pris på 5,93 kr./m³ metan (165 kr./GJ)¹. Det antages her, at kraftvarmeværket tager 10% af gasværdien svarende til ca. 0,66 kr./m³ metan i 2015. Med den forudsatte udvikling i naturgasprisen vil det variable tilskud helt bortfalde fra 2025.

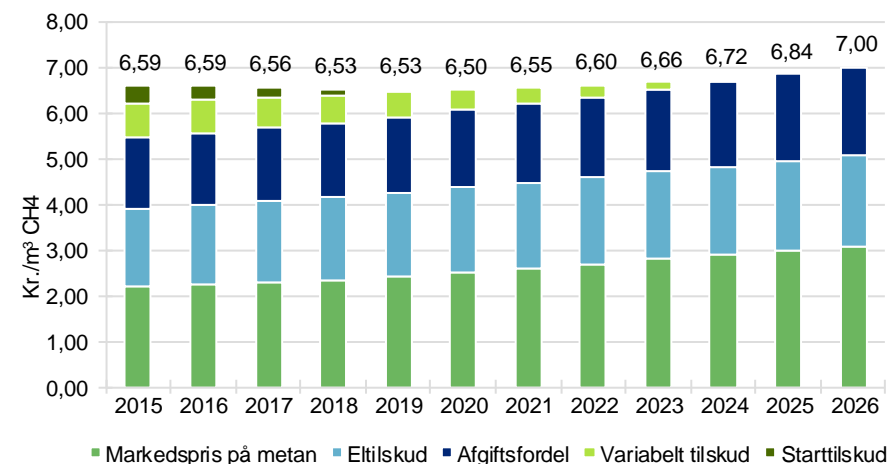
¹Effekten fra vedtagelse af forsyningssikkerhedsafgiften er ikke indregnet, da den præcise størrelse af denne fortsat er usikker. Der lægges i energiaftalen fra marts 2012 op til, at biomasse kan blive hårdere afgiftsbelagt end fossile brændsler (7,5 kr./GJ fra 2020), hvilket vil have en negativ effekt på den pris, som kan realiseres fra salg af biogas og dermed business casen.

Afregningspris for biogasproducenten i 2015

Kilde: Energi styrelsen, EA Energianalyse, Blue Planet Innovation og Deloitte-analyse

Estimeret afregningspris inkl. KV-andel frem til 2026

Kilde: Energi styrelsen, Blue Planet Innovation og Deloitte-analyse

Investering i biogasanlæg og ledningsnet

Biogasanlæggets investeringsomkostninger dækker over en række forskellige elementer lige fra indkøb af byggegrund til biogasanlægget og tilhørende ledningsnet.

Den totale anlægsinvestering i biogasanlægget estimeres til ca. 25 mio.kr. Herudover estimeres en investering på ca. 3,4 mio.kr. i gylleledning til transport af gyllen fra dens kilde til biogasanlægget. Investering foretages af Leasingselskabet, som efterfølgende leaser biogasanlægget ud til Driftsselskabet mod en årlig leasingydelse i 15 år (estimeret til 2,9 mio.kr.).

Investeringen i biogasanlægget og tilhørende gylleledning udgør samlet ca. 344 kr./ton biomasse pr. år. Dette nøgletal skal dog ses i sammenhæng med en relativ stor andel af energiafgrøder og halm, som sikrer et højt gasudbytte set i forhold til den samlede inputmængde.

Ud over investeringen i biogasanlægget og gylleledningen skal der ligeledes investeres i ledningsnet og tilhørende udstyr til transport af biogassen til aftageren (kraftvarmeanlæg og lokal industri).

Den samlede investering til biogasledningsnettet udgør ca. 5,4 mio.kr., hvilket udgør 64 kr./ton biomasse pr. år eller ca. 2,1 kr./m³ CH₄ distribueret i ledningsnettet om året.

Investeringen i biogasledningsnettet afholdes af Netselskabet, og Driftsselskabet betaler således en tarif pr. m³ CH₄ (estimeret til 0,22 kr./m³ CH₄), som distribueres gennem ledningsnettet.

Anlægsinvestering (2013-priser)

Anlægskomponent	Kr.	Kr./ton biomasse
Grunde	770.000	9
Biogasanlæg	24.024.000	289
Rådgivning	390.000	5
Biogasanlæg i alt	25.184.000	303
Pumpeledning til gylle	3.400.000	41
Biogasanlæg og gylleledning i alt	28.584.000	344
Biogasrørledninger	2.380.800	29
Stikledninger	1.190.400	14
Tilslutning til aftagere	223.200	3
Udstyr til rensning af biogas	818.400	10
Design, indkøb og overvågning	369.024	4
Reserver	373.637	4
Biogasledningsnet i alt	5.355.461	64

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Drift af biogasanlæg

Biogasanlægget har det første driftsår drifts- og vedligeholdelsesomkostninger på ca. 3 mio.kr., hvilket svarer til ca. 38 kr./ton biomasse (dette er inkl. procesvarme).

Omkostningerne dækker primært over generel drift af biogasanlægget, omkostninger til procesvarme (flis, 49 kWh/ton biomasse), mandskab til at passe anlægget og el til biogasanlægget. De 3 mio.kr. indeholder desuden en omkostning på ca. 25 t.kr. til indkøringstab, hvilket er et udtryk for det årlige gennemsnitstab i anlæggets driftsperiode (20 år).

Ud over drifts- og vedligeholdelsesomkostninger har anlægget også omkostninger til transport, herunder mandskab, på ca. 0,9 mio.kr., hvilket svarer til ca. 11 kr./ton biomasse. Den relativt lave omkostning til transport skyldes, at gyllen hovedsageligt transporteres med gylleledning og kun i mindre grad via vejtransport.

Indkøb af energiafgrøder og halm udgør ca. 4,8 mio.kr., hvilket svarer til ca. 58 kr./ton biomasse. Den relativt høje omkostning pr. ton skyldes, at energiafgrøder og halm udgør en relativ stor andel af den samlede biomasse og modsvares af et stort gasudbytte.

De totale årlige omkostninger til biogasanlægget udgør således ca. 8,9 mio.kr., hvilket svarer til 107 kr./ton biomasse. Dertil skal dog lægges omkostninger til distribution af biogassen til aftageren (udgør ca. 6 kr./ton biomasse pr. år).

Driftsomkostninger

Om kostningstype	Kr.	Kr./ton biomass
Driftsomk. biogasanlæg	kr./år 517.950	6
Driftsomk. procesvarme	kr./år 727.200	9
Indkøring	kr./år 25.000	0
Mandskab (anlæg)	kr./år 912.000	11
El biogasanlæg	kr./år 409.921	5
Øvrige omkostninger	kr./år 550.000	7
Drifts- og vedligeholdelsesomk. 1. driftsår	kr./år 3.142.071	38
Transport af biomasse inkl. mandskab	kr./år 906.686	11
Transportomk. 1. driftsår	kr./år 906.686	11
Køb af energiafgrøder og halm	kr./år 4.835.000	58
Indkøb af biomasser 1. driftsår	kr./år 4.835.000	58
Totale omkostninger før distributionsomk.	kr./år 8.883.757	107
Distributionsomk. af biogas til KV-anlæg	kr./år 539.446	6
Totale omkostninger inkl. distributionsomk.	kr./år 9.423.203	113

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Vi estimerer et vægtet afkastkrav på 10,2%

Med udgangspunkt i det forudsatte leasingsetup, hvor investeringen i biogasanlægget afholdes af Leasingselskabet, har Driftsselskabet ingen initial investering og således ikke et umiddelbart finansieringsbehov.

Hvis Driftsselskabet ikke kan honorere sine forpligtelser til bl.a. Leasingselskabet, skal landmændene selv finde kapitalen (ved privat indskud eller optagelse af privat lån) for at opretholde driften eller alternativt afhænde leasingkontrakten. Driftsselskabets afkastkrav vil derfor bestå af det vægtede afkastkrav fra egenkapitalomkostningen og låneomkostningen efter skat. Vi antager, at det er muligt at lånefinansiere med op til 25%.

Vi har estimeret en egenkapitalomkostning for projektet på 11,6%, hvilket er baseret på en risikofri rente på 1,47% (10-årig dansk statsobligation), en ugearet beta på 0,55, som er estimeret med udgangspunkt i Damodarans beta-estimer for industrierne *construction* (0,65), *farming & agriculture* (0,62) og *general utilities* (0,38), en markedsrisikopræmie på 7% (som indeholder krisetillæg på 2%) og et skønnet projektspecifikt risikotillæg på 5% (omfatter bl.a. anlægs-, forsynings- og afregningsrisiko).

Låneomkostningen er estimeret til 6% efter skat (8% før skat), og med en kapitalstruktur med 75% egenkapitalfinansiering estimerer vi således et vægtet afkastkrav på 10,2% (se appendiks for sammenhæng mellem WACC og kapitalstruktur).

Afkastkrav fra ejere og långivere

	Enhed	Niveau
Afkastkrav fra egenkapital		
Risikofri rente	Pct.	1,47%
Ugearet beta	Faktor	0,55
Gearet beta	Faktor	0,73
Markedsrisikopræmie	Pct.	7,00%
Projektspecifikt tillæg	Pct.	5,00%
Egenkapitalomkostning	Pct.	11,6%
Afkastkrav fra långivere		
Effektiv lånerente før skat	Pct.	8,0%
Selskabsskattesats	Pct.	25%
Låneomkostning efter skat	Pct.	6,00%
Kapitalstruktur		
Gældsandel	Pct.	25%
Egenkapitalandel	Pct.	75%
Vægtet afkastkrav efter skat (WACC)	Pct.	10,2%

Kilde: Reuters, Damodaran, Blue Planet Innovation og Deloitte

Afsætning til decentral varmeenhed

På baggrund af biomasseforsyningen (320t tons) estimeres en årlig bionaturgasproduktion (CH₄) på ca. 8,2 mio. m³, hvoraf ca. 2,8 mio. m³ er fra energiafgrøder og affaldsprodukter.

Tørstofindholdet i de enkelte typer biomasse er baseret på input fra biogasanlæggets rådgiver. Biogasanlægget forventes drevet med en afregningsmekanisme, hvor der stilles minimumskrav til tørstofindholdet i den leverede gylle. Højere tørstofindhold end minimumskravet honoreres, mens lavere tørstofindhold pålægges et gebyr. På denne måde sikres biogasanlægget en balanceret økonomi i forhold til den leverede biomasse.

I planlægningsprocessen er forskellige afsætningskanaler i lokalområdet afdækket, og både fjernvarmeværker og naturgasnettet har været i spil som potentielle aftagere.

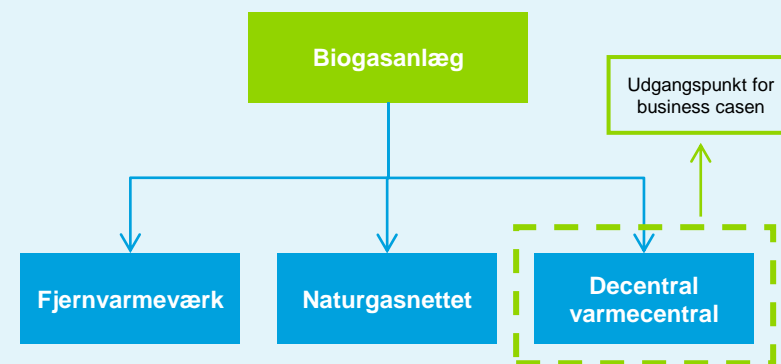
Valg af aftager for biogassen er påvirket af de risici, som vil være forbundet med valg af medinvestor og levering til en aftager med begrænset aftagekapacitet. I business casen antages det, at biogassen anvendes til produktion af varme og el på en decentral varmecentral, som ejes og finansieres af biogasanlægget selv.

Estimeret gasproduktion

Biomassetype	Ton biomasse	Tørstof-indhold	%VS/TS	Ton VS	m ³ CH ₄ /ton organisk	m ³ CH ₄ /år
Kvæggylle	110.000	8,2%	80%	7.216	200	1.443.200
Svinegylle	150.000	5,0%	80%	6.000	290	1.740.000
Dybstrøelse kvæg	30.000	29,6%	80%	7.113	200	1.422.618
Hestegødning	1.500	30,0%	80%	360	200	72.000
Majs	20.000	30,0%	95%	5.700	315	1.795.500
Naturaffald	3.000	30,0%	85%	765	250	191.250
Halm	4.000	82,0%	95%	3.116	200	623.200
Industriaffald	2.000	25,0%	90%	450	450	202.500
I alt i første trin	320.500					7.490.268
Sekundært trin (10%)						749.027
Gasproduktion i alt						8.239.295

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Potentielle afsætningsmuligheder for biogasproduktionen

Kilde: Blue Planet Innovation

Forudsætninger for business case-analyserne – centralt fællesanlæg

Produktion og salg (2/2)

Markedspris- og tilskudsforudsætninger

Det samlede energiindhold i den årlige biogasproduktion estimeres til ca. 82 GWh. Som det ses af tabellen til højre, anvendes biogassen til produktion af ca. 30 GWh elektricitet og 38 GWh varme om året på den decentrale varmeenhed. Herudover anvendes biogas med et energiindhold på ca. 8 GWh til procesformål i relation til biogasanlæggets drift, mens det samlede energitab ved el- og varmeproduktionen estimeres til ca. 7 GWh.

Tabellen nedenfor angiver forudsætninger for priserne på el, naturgas og varme. El- og naturgaspriser er baseret på ENS' seneste fremskrivning, mens varmeprisen udvikler sig med den generelle prisinflation (estimat for varmeaftagerens substitutionspris, som er kulbaseret). Yderligere fremgår tilskudsgrundlaget for biogas anvendt til procesformål).

Løbende priser		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Forudsatte energipriser													
Elpris, ENS	kr./MWh	374,5	367,7	394,8	390,6	417,5	437,7	394,2	428,5	463,3	395,6	429,9	475,5
Naturgaspris, ENS	kr./GJ	60,9	62,4	64,0	65,5	67,9	70,4	72,8	75,3	78,0	80,7	83,4	86,1
Varmepris	kr./MWh	293,3	300,0	305,9	311,9	317,9	324,4	330,9	337,8	344,7	352,4	359,9	367,5
Tilskud til biogas anvendt til procesformål													
Grundtilskud	kr./GJ	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0
Variabelt tilskud	kr./GJ	19,3	18,3	16,8	15,2	13,7	11,3	8,8	6,4	3,9	1,2	-	-
Starttilskud	kr./GJ	10,0	8,0	6,0	4,0	2,0	-	-	-	-	-	-	-
Tilskud elproduktion på 100% biogas													
Starttilskud	kr./MWh	100,0	80,0	60,0	40,0	20,0	-	-	-	-	-	-	-
Variabelt tilskud	kr./MWh	192,6	183,4	167,9	152,3	136,7	112,8	88,3	63,9	39,2	12,3	-	-
Grundtilskud	kr./MWh	448,4	463,4	446,1	460,1	443,8	433,6	487,8	463,6	440,3	518,3	494,7	460,0
Samlet afregningspris for anlægget													
Aregningspris	kr./m ₃ CH ₄	5,58	5,52	5,45	5,37	5,29	5,19	5,16	5,13	5,11	5,07	5,10	5,17
Aregningspris	kr./GJ	155	154	152	150	147	144	144	143	142	141	142	144

Kilde: Energistyrelsen, Plan Action og Blue Planet Innovation

Varme- og elproduktion

	Enhed	Mængde
Elproduktion til salg	MWh	29.489
Varmeproduktion til salg	MWh	37.692

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Investering i biogasanlæg og varmeenhed

Biogasanlæggets investeringsomkostninger dækker over en række forskellige elementer lige fra indkøb af byggegrund til projektering, tanke, SRO-anlæg m.v. og investering i kraftvarmeanlæg til varme- og elproduktion.

Den totale anlægsinvestering estimeres til ca. 180 mio.kr. (inkl. byggerenter, 2013-priser). Herudover forventes en reinvestering i produktionsanlæg på 15 mio.kr. (2013-priser) efter 11 års drift.

Biogasanlægget inkl. lagertanke udgør den primære investering og samlet 105 mio.kr. Herudover udgør grundkøb en relativ stor andel af den samlede investering sammenlignet med øvrige fællesanlæg i Danmark.

Den samlede investering ekskl. kraftvarmeanlæg, transport- og afhentningsudstyr og gasledning udgør ca. 386 kr./ton biomasse pr. år, hvilket ligger relativt højt og skyldes en betydelig investering i grund samt et omfattende vejomlæg.

Den totale investering udgør 547 kr./ton biomasse.

Anlægsinvestering

Anlægskomponent	kr. (2013-priser)
Grund	14.000.000
Tilladelser m.m.	800.000
Transportudstyr	9.300.000
Afhentningsudstyr landbrug	5.700.000
Rådgivning	3.900.000
Biogasanlæg	99.000.000
Gasledning	8.600.000
Kraftvarmeanlæg	28.000.000
Lagertanke til afgasset biomasse	5.900.000
Anlægsinvestering ekskl. byggerenter	175.200.000
Byggerenter	5.152.598
Anlægsinvestering inkl. byggerenter	180.352.598
Reinvestering	15.000.000
Driftsår for reinvestering	11

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Anlægsinvestering pr. ton biomasse pr. år

Anlægskomponent	kr. (2013-priser)
Grund	44
Tilladelser m.m.	2
Transportudstyr	29
Afhentningsudstyr landbrug	18
Rådgivning	12
Biogasanlæg	309
Gasledning	27
Kraftvarmeanlæg	87
Lagertanke til afgasset biomasse	18
Total ekskl. kraftvarmeanlæg, transport- og afhentningsudstyr og gasledning	386
Total inkl. kraftvarmeanlæg, transport- og afhentningsudstyr og gasledning	547

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Drift af biogasanlæg og varmeanhed

Biogasanlægget har i det første driftsår drifts- og vedligeholdelsesomkostninger på ca. 10,3 mio.kr., hvilket svarer til ca. 32 kr./ton biomasse (dette er inkl. procesvarme).

Omkostningerne dækker primært over generel drift af biogasanlægget, omkostninger til procesvarme (beregnet som markedsværdien af den biogas, som anvendes til procesvarme, 26 kWh/ton biomasse), mandskab til at passe anlægget og el til biogasanlægget.

De 10,3 mio.kr. indeholder desuden en omkostning på ca. 100 t.kr. til indkøringstab, hvilket er et udtryk for det årlige gennemsnitstab i anlæggets driftsperiode (20 år).

Ud over drifts- og vedligeholdelsesomkostninger har anlægget også omkostninger til transport, herunder mandskab, på ca. 7 mio.kr., hvilket svarer til ca. 22 kr./ton biomasse og til indkøb af energiafgrøder og halm på ca. 8 mio.kr., hvilket svarer til ca. 25 kr./ton biomasse.

De totale årlige omkostninger til biogasanlægget udgør således ca. 25 mio.kr., hvilket svarer til 79 kr./ton biomasse. Dertil skal dog lægges omkostninger til reinvesteringer (gennemsnit over 20 år) og driftsomkostninger til kraftvarmeanlægget, hvilket samlet udgør ca. 5 kr./ton biomasse.

Driftsomkostninger (1. driftsår)

Omkostningstype	Kr.	Kr./ton biomasse
Driftsomk. biogasanlæg	kr./år 2.627.920	8
Driftsomk. procesvarme	kr./år 2.416.941	8
Indkøring	kr./år 98.369	0
Mandskab (anlæg)	kr./år 1.883.957	6
El biogasanlæg	kr./år 1.844.339	6
Forsikring af anlæg	kr./år 393.475	1
Øvrige omkostninger	kr./år 1.032.871	3
Drifts- og vedligeholdelsesomk. 1. driftsår	kr./år 10.297.872	32
Transport af biomasse	kr./år 5.377.453	17
Mandskab (transport)	kr./år 1.611.279	5
Transportomk. 1. driftsår	kr./år 6.988.732	22
Køb af energiafgrøder	kr./år 6.197.228	19
Køb af halm	kr./år 1.967.374	6
Indkøb af biomasser 1. driftsår	kr./år 8.164.602	25
Totale omkostninger før reinv. og KV-anlæg	kr./år 25.451.205	79
Reinvestering	kr./år 948.965	3
Driftsomkostninger kraftvarmeanlæg	kr./år 567.359	2
Totale omkostninger inkl. reinv. og KV-anlæg	kr./år 26.967.530	84

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation

Vi estimerer et vægtet afkastkrav på 7,4%

Den samlede anlægsinvestering i det centrale fællesanlæg og den tilknyttede varmecentral lyder på ca. 175 mio.kr.

Projektselskabet har i december 2012 opnået tilsagn om tilskud fra Fødevarerministeriet på 30% af de støtteberettigede omkostninger. Det samlede beløb udgør ca. 30 mio.kr. efter skat.

Det forudsættes endvidere, at landmandsgruppen og en finansiel/industriel investor hver bidrager med 10,3 mio.kr. i egenkapital (i alt 20,6 mio.kr.), mens den resterende del lånefinansieres via realkreditlån (op til 60% af anlægsværdien) og efterfinansieres af et banklån.

Vi har estimeret en egenkapitalomkostning for projektet på 33,7%, hvilket er baseret på en risikofri rente på 1,47% (10-årig dansk statsobligation), en ugearet beta på 0,55, som er estimeret med udgangspunkt i Damodarans beta-estimerer for industrierne *construction (0,65)*, *farming & agriculture (0,62)* og *general utilities (0,38)*, en markedsrisikopræmie på 7% (som indeholder krisetillæg på 2%) og et projektspecifikt skønnet risikotillæg på 5% (omfatter bl.a. anlægs-, forsynings- og afregningsrisiko).

Den effektive lånerente efter skat for projektet er estimeret til 3,1%. Med udgangspunkt i en kapitalstruktur med en gældsandel på 86% kan projektets vægtede afkastkrav herefter opgøres til 7,4% (se appendiks for sammenhæng mellem WACC og kapitalstruktur).

Finansiering af anlægsinvesteringen

Finansieringskilde	kr.
Etableringstilskud	
Tilskud før skat	39.538.350
Tilskud efter skat	29.653.763
Egenkapitalindskud	
Indskud fra landmandsgruppen	10.300.000
Indskud fra finansiel/industriel investor	10.300.000
Egenkapitalindskud i alt	20.600.000
Fremfinansiering	
Realkreditlån (løbetid: 15 år, rente: 3,77%)	105.120.000
Banklån (løbetid: 10 år, rente: 6%)	19.826.238
Lånefinansiering i alt	124.946.238
Total finansiering ekskl. byggerenter	175.200.000

Kilde: Blue Planet Innovation og Deloitte

Afkastkrav fra ejere og långivere

	Enhed	Niveau
Afkastkrav fra egenkapital		
Risikofri rente	Pct.	1,47%
Ugearet beta	Faktor	0,55
Gearet beta	Faktor	3,89
Markedsrisikopræmie	Pct.	7,00%
Projektspecifikt tillæg	Pct.	5,00%
Egenkapitalomkostning	Pct.	33,7%
Afkastkrav fra långivere		
Effektiv lånerente før skat	Pct.	4,1%
Selskabsskattesats	Pct.	25%
Låneomkostning efter skat	Pct.	3,05%
Kapitalstruktur		
Gældsandel	Pct.	86%
Egenkapitalandel	Pct.	14%
Vægtet afkastkrav efter skat (WACC)	Pct.	7,4%

Kilde: Reuters, Damodaran, Blue Planet Innovation og Deloitte

1	Introduktion	3							
2	Konklusion	10							
3	Casebeskrivelse	16							
4	Værdiansættelsesmetode	24							
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26							
6	Præliminære business case-resultater	40	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="background-color: #00AEEF; color: white; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 5px;">Decentralt anlæg</td> <td style="text-align: right; padding-right: 20px;">40</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #00AEEF; color: white; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 5px;">Centralt fællesanlæg</td> <td style="text-align: right; padding-right: 20px;">45</td> </tr> </table>		Decentralt anlæg	40		Centralt fællesanlæg	45
	Decentralt anlæg	40							
	Centralt fællesanlæg	45							
7	Appendiks	50							

Estimeret resultatbudget

I tabellen nedenfor ses det estimerede resultatbudget frem til 2028 for Driftsselskabet (de første 15 år). Det ses af tabellen, at omsætningen er faldende frem til 2020. Dette skyldes, at starttilskuddet gradvist reguleres ned mod 0 i 2020.

Det er antaget, at grundtilskuddet til elproduktion med biogas som brændsel og fordele i form af afgiftsfritagelser vil gøre sig gældende på uændrede vilkår i hele driftsperioden. Elproduktionstilskuddet stiger årligt med 60% af udviklingen i nettoprisindekset, mens fordelene fra afgiftsfritagelse vokser med nettoprisindekset.

Driftsomkostningerne udvikler sig jævnt stigende over driftsperioden. Det ses, at omkostningerne er lidt højere i det første driftsår, hvilket er som følge af den initiale indkøringsomkostning på ca. 0,5 mio.kr.

Leasingydelsen betalt for leje af biogasanlægget omkostningsføres gennem en fast årlig afskrivning og finansieringsomkostning, som stiger over tid. De samlede afskrivninger og nettorenteomkostninger svarer således til summen af de betalte leasingydelser.

t.kr.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Projektår	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Omsætning	14.857	14.859	14.790	14.722	14.722	14.661	14.771	14.891	15.025	15.155	15.415	15.778	16.150	16.530
Driftsomkostninger	(9.898)	(9.582)	(9.770)	(9.959)	(10.162)	(10.366)	(10.583)	(10.800)	(11.040)	(11.275)	(11.514)	(11.757)	(12.006)	(12.259)
Resultat f. afskr., renter og skat	4.959	5.276	5.020	4.762	4.559	4.295	4.187	4.092	3.985	3.880	3.901	4.021	4.144	4.271
Afskrivninger	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)	(1.151)
Resultat før renter og skat	3.808	4.126	3.869	3.612	3.409	3.144	3.036	2.941	2.834	2.730	2.750	2.870	2.993	3.121
Nettorenteomkostninger	(313)	(503)	(678)	(841)	(991)	(1.130)	(1.259)	(1.379)	(1.489)	(1.592)	(1.687)	(1.774)	(1.856)	(1.931)
Resultat før skat	3.495	3.623	3.191	2.771	2.418	2.013	1.777	1.562	1.345	1.138	1.064	1.096	1.138	1.190
Skat	(874)	(906)	(798)	(693)	(604)	(503)	(444)	(391)	(336)	(284)	(266)	(274)	(284)	(297)
Årest resultat	2.622	2.717	2.393	2.078	1.813	1.510	1.333	1.172	1.009	853	798	822	853	892
EBITDA-margin	33%	36%	34%	32%	31%	29%	28%	27%	27%	26%	25%	25%	26%	26%
EBIT-margin	26%	28%	26%	25%	23%	21%	21%	20%	19%	18%	18%	18%	19%	19%
EBT-margin	24%	24%	22%	19%	16%	14%	12%	10%	9%	8%	7%	7%	7%	7%

Kilde: Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Estimeret balancebudget

I tabellen nedenfor ses det estimerede balancebudget frem til 2028 for Driftsselskabet. Biogasanlægget er under opførelse i 2014, men aktiveres først på Driftsselskabets balance på det tidspunkt, hvor leasingaftalen indledes, og brugsretten således overgår fra Leasingselskabet til Driftsselskabet. Anlægget er afskrivningsberettiget i Driftsselskabets regnskab, da der er tale om finansiel leasing (anlægget overtages ved udløb af leasingaftalen).

Det ses yderligere af tabellen, at der ved leasingperiodens start optages en leasingforpligtelse. Denne leasingforpligtelse falder i takt med, at de løbende leasingydelse forfalder og bortfalder helt ved leasingaftalens udløb efter 15 år.

Da biogasanlægget finansieres af Leasingselskabet, og de løbende leasingydelse kan betales fra likviditeten genereret fra den løbende drift, er der for Driftsselskabet ikke behov for at optage gæld eller indskyde egenkapital.

t.kr. Projektår	2015 2	2016 3	2017 4	2018 5	2019 6	2020 7	2021 8	2022 9	2023 10	2024 11	2025 12	2026 13	2027 14	2028 15
Anlægsaktiver	24.177	22.940	21.704	20.467	19.231	17.995	16.758	15.522	14.285	13.049	11.812	10.576	9.340	8.103
Tilgodehavender	1.221	1.221	1.216	1.210	1.210	1.205	1.214	1.224	1.235	1.246	1.267	1.297	1.327	1.359
Skatteaktiv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	431	1.046	1.726
Likvider	-	320	488	371	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktiver i alt	25.398	24.482	23.407	22.048	20.459	19.200	17.972	16.746	15.520	14.295	13.079	12.304	11.713	11.188
Egenkapitalindskud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overført resultat	1.302	2.761	3.824	4.504	4.854	4.842	4.543	3.954	3.055	1.833	363	(1.292)	(3.138)	(5.179)
Egenkapital i alt	1.302	2.761	3.824	4.504	4.854	4.842	4.543	3.954	3.055	1.833	363	(1.292)	(3.138)	(5.179)
Banklån	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kassekredit	59	-	-	-	-	622	1.488	2.585	3.953	5.623	7.516	9.559	11.758	14.131
Leasingforpligtelse	22.376	19.614	17.104	14.822	12.747	10.861	9.147	7.588	6.171	4.883	3.712	2.647	1.680	800
Udskudt skat	434	920	1.275	1.501	1.618	1.614	1.514	1.318	1.018	611	121	-	-	-
Leverandørgæld	1.226	1.186	1.204	1.222	1.241	1.260	1.280	1.300	1.323	1.345	1.367	1.390	1.413	1.437
Forpligtelser i alt	24.095	21.721	19.583	17.545	15.606	14.357	13.430	12.792	12.465	12.462	12.716	13.596	14.851	16.368
Passiver i alt	25.398	24.482	23.407	22.048	20.459	19.200	17.972	16.746	15.520	14.295	13.079	12.304	11.713	11.188

Kilde: Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Estimerede frie pengestrømme

I tabellen nedenfor ses de estimerede frie pengestrømme for Driftsselskabet frem til 2028.

Som det fremgår af tabellen, er det første projektår (2015) ikke præget af store negative frie pengestrømme, da den indledningsvise anlægsinvestering foretages af Leasingselskabet.

Fra 2015 genererer Driftsselskabet positive frie pengestrømme som følge af salg af den producerede biogas. Pengestrømmene genereret fra driften falder løbende frem mod 2025, bl.a. forårsaget af frafald af starttilskuddet. Fra 2029-2034 realiseres betydelige positive frie pengestrømme (fremgår ikke af tabellen nedenfor), hvilket skyldes, at leasingaftalen udløber, og Driftsselskabet således kan producere de sidste 5 år uden denne likviditetsmæssige belastning.

Det ses yderligere, at projektet har en positiv NPV (9,9 mio.kr.). På basis af de anvendte forudsætninger er der således tale om en positiv business case for Driftsselskabet og dermed en rentabel investering, mens Leasingselskabet og Netselskabet får et afkast, som svarer til det underliggende afkastkrav (hvilket er hensigten med disse selskaber). Der er ikke beregnet en projekt-IRR for driftsselskabet, da selskabet ikke har en initialinvestering.

t.kr.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Projektår	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Resultat før afskr., renter og skat	4.959	5.276	5.020	4.762	4.559	4.295	4.187	4.092	3.985	3.880	3.901	4.021	4.144	4.271
Justeret betalt skat	(332)	(561)	(690)	(707)	(726)	(719)	(743)	(762)	(772)	(777)	(809)	(862)	(913)	(961)
Ændring i arbejdskapital	(172)	(26)	21	21	17	22	9	8	9	9	(2)	(10)	(10)	(10)
Leasingydelse	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)	(2.872)
Frit cash flow	1.584	1.818	1.479	1.204	978	726	582	466	350	240	218	277	350	428
Projekt NPV	9.854													

Kilde: Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Business casen er følsom over for nøgleforudsætningerne

Tabellerne overfor viser business casens nutidsværdi (i t.kr.) angivet i forhold til en række nøgleforudsætninger.

I den øverste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for ændringer i anlægsinvesteringen og anlæggets driftsomkostninger illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. 8,6 mio.kr. ved en stigning på 5% i anlægsinvesteringen, mens den falder til ca. 6,0 mio.kr. ved en stigning i driftsomkostninger (omkostninger til transport og energiafgrøder ikke indeholdt) på 20%.

I den midterste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for ændringer i prisen på energiafgrøder og det årlige gasudbytte illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. 7,9 mio.kr. ved en stigning på 10% i prisen på energiafgrøder (majs), mens den falder til ca. 5,5 mio.kr. ved et fald på 5% i gasudbyttet.

I den nederste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for bortfald af anlægstilskud og en stigning i lånerenten på 2%-point i forhold til base case illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. 5,0 mio.kr. ved bortfald af anlægstilskuddet, mens den falder til ca. 7,7 mio.kr. ved en stigning på 2%-point i lånerenten.

Business casens samlede rentabilitet er således robust over for ændringer i nøgleparametre, men relativt mest følsom over for bortfald af anlægstilskud, fald i gasudbyttet og en stigning i de årlige driftsomkostninger i henhold til de definerede følsomhedsscenarioer.

Følsomhedsanalyse

t.kr.		Anlægsinvestering				
		(10)%	(5)%	0 %	5 %	10 %
Driftsomkostninger	(40)%	20.779	19.624	18.469	17.314	16.159
	(20)%	16.542	15.352	14.162	12.971	11.781
	0 %	12.305	11.080	9.854	8.629	7.403
	20 %	8.446	6.808	5.995	4.286	3.025
	40 %	4.587	2.536	2.136	(64)	(1.367)

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.		Pris på energiafgrøder				
		(20)%	(10)%	0 %	10 %	20 %
Gasudbytte (m ³ CH ₄)	(10)%	4.950	3.020	1.088	(847)	(2.790)
	(5)%	9.331	7.402	5.472	3.543	1.613
	0 %	13.713	11.784	9.854	7.925	5.995
	5 %	18.095	16.166	14.236	12.307	10.377
	10 %	22.477	20.548	18.618	16.689	14.759

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.	NPV
Bortfald af tildelt anlægstilskud	5.015
Forøget lånerente (+2%-point)	7.742

Kilde: Deloitte-analyse

1	Introduktion	3							
2	Konklusion	10							
3	Casebeskrivelse	16							
4	Værdiansættelsesmetode	24							
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26							
6	Præliminære business case-resultater	40	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="background-color: #00AEEF; color: white; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 5px;">Decentralt anlæg</td> <td style="text-align: right; padding-right: 20px;">40</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #00AEEF; color: white; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 5px;">Centralt fællesanlæg</td> <td style="text-align: right; padding-right: 20px;">45</td> </tr> </table>		Decentralt anlæg	40		Centralt fællesanlæg	45
	Decentralt anlæg	40							
	Centralt fællesanlæg	45							
7	Appendiks	50							

Estimeret resultatbudget

I tabellen nedenfor ses det estimerede resultatbudget frem til 2028. Det ses af tabellen, at omsætningen er faldende over en årrække, men stigende igen fra 2025. Dette skyldes, at starttilskuddet gradvist reguleres ned mod 0 i 2020, samtidig med at det variable tilskud gradvist falder som følge af, at naturgasprisen forventes at stige, hvilket ikke modsvares i samme grad af en stigende varmepris (da varmeprisen i casen er drevet af afgiftsregulering og udviklingen i kulprisen).

Det er antaget, at grundtilskuddet til elproduktion med biogas som brændsel vil gøre sig gældende på uændrede vilkår i hele driftsperioden, således at indtægterne fra elektricitet er konstant stigende med 60% af udviklingen i nettoprisindeks. Det ses yderligere af tabellen, at der løbende over driftsperioden indtægtsføres den etableringsstøtte, der er opnået tilsagn om (39,5 mio.kr.).

Vareforbrug og øvrige drifts- og personaleomkostninger udvikler sig jævnt stigende over driftsperioden. Det ses, at øvrige omkostninger er lidt højere i det første driftsår, hvilket skyldes den initiale indkøringsomkostning på 2 mio.kr. Afskrivningerne stiger i 2025, da der foretages (og aktiveres) en reinvestering på 15 mio.kr. (2013-priser), som afskrives over den resterende driftsperiode.

t.kr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Projektår	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Omsætning	-	45.977	45.521	44.881	44.241	43.625	42.736	42.506	42.274	42.070	41.787	41.986	42.595	43.214	43.841
Etableringsstøtte	-	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977	1.977
Nettoomsætning	-	47.954	47.498	46.858	46.218	45.602	44.713	44.483	44.251	44.047	43.764	43.963	44.572	45.190	45.818
Vareforbrug	-	(6.197)	(6.300)	(6.423)	(6.549)	(6.684)	(6.813)	(6.953)	(7.087)	(7.239)	(7.374)	(7.519)	(7.667)	(7.817)	(7.971)
Bruttofortjeneste	-	41.756	41.199	40.434	39.670	38.918	37.900	37.529	37.164	36.808	36.390	36.444	36.905	37.373	37.847
Personaleomkostninger	-	(3.495)	(3.553)	(3.623)	(3.693)	(3.770)	(3.843)	(3.922)	(3.997)	(4.083)	(4.159)	(4.241)	(4.324)	(4.409)	(4.495)
Øvrige driftsudgifter	-	(15.778)	(14.039)	(14.315)	(14.594)	(14.895)	(15.183)	(15.496)	(15.793)	(16.132)	(16.434)	(16.756)	(17.085)	(17.421)	(17.763)
EBITDA	-	22.483	23.607	22.497	21.383	20.253	18.874	18.111	17.374	16.593	15.796	15.448	15.496	15.543	15.589
Afskrivninger	-	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(8.264)	(10.373)	(10.373)	(10.373)	(10.373)
EBIT	-	14.219	15.343	14.233	13.118	11.988	10.610	9.847	9.110	8.329	7.532	5.075	5.123	5.170	5.216
Finansielle omkostninger	(5.153)	(5.983)	(5.092)	(4.556)	(4.238)	(3.906)	(3.558)	(3.195)	(2.816)	(2.419)	(2.005)	(2.137)	(1.798)	(1.446)	(1.081)
Resultat før skat	(5.153)	8.236	10.251	9.676	8.880	8.083	7.052	6.652	6.294	5.909	5.527	2.938	3.325	3.724	4.135
Skat	1.288	(2.059)	(2.563)	(2.419)	(2.220)	(2.021)	(1.763)	(1.663)	(1.573)	(1.477)	(1.382)	(735)	(831)	(931)	(1.034)
Årets resultat	(3.864)	6.177	7.688	7.257	6.660	6.062	5.289	4.989	4.720	4.432	4.145	2.204	2.494	2.793	3.101

Kilde: Deloitte-analyse

Estimeret balancebudget

I tabellen nedenfor ses det estimerede balancebudget frem til 2028 (første 15 driftsår). Biogasanlægget og den centrale varmeenhed etableres i 2014 og aktiveres indledningsvist som anlæg under opførelse.

Der opstår initialt et skatteaktiv, hvilket skyldes, at der betales skat af etableringstilskuddet, når det modtages, mens tilskuddet regnskabsmæssigt indtægtsføres over driftsperioden. I den forbindelse optages der regnskabsmæssigt en forudbetaling, da tilskuddet er modtaget, men endnu ikke fuldt indtægtsført. Skatteaktivet forvandles i 2019 til et skattepassiv forårsaget af den mere aggressive skattemæssige (i forhold til regnskabsmæssigt) afskrivningsprofil for anlægsinvesteringen.

Det ses yderligere af tabellen, at banklånet afdrages over 10 år og er fuldt tilbagebetalt ultimo 2024. Ud over realkreditlånet og banklånet er der indledningsvist behov for at trække på en kassekredit for at finansiere den indledende drift.

t.kr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Projektår	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Anlæg under opførelse	179.639	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anlægsaktiver	-	171.375	163.111	154.846	146.582	138.318	130.054	121.789	113.525	105.261	96.997	105.603	95.230	84.857	74.484
Tilgodehavender	-	3.779	3.741	3.689	3.636	3.586	3.513	3.494	3.475	3.458	3.435	3.451	3.501	3.552	3.603
Skatteaktiv	9.885	7.826	5.263	2.844	624	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Likvider	-	-	7.000	15.614	23.114	29.486	34.500	38.700	42.161	44.844	45.131	42.544	43.577	44.322	44.811
Aktiver i alt	189.524	182.979	179.115	176.993	173.957	171.389	168.066	163.983	159.161	153.563	145.562	151.598	142.308	132.731	122.899
Egenkapitalindskud	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600	20.600
Overført resultat	(3.864)	2.312	10.000	17.258	23.918	29.980	35.268	40.257	44.978	49.410	53.555	55.759	58.253	61.046	64.147
Egenkapital i alt	16.736	22.912	30.600	37.858	44.518	50.580	55.868	60.857	65.578	70.010	74.155	76.359	78.853	81.646	84.747
Realkreditlån	105.120	99.780	94.238	88.488	82.521	76.329	69.903	63.235	56.316	49.136	41.685	47.691	38.357	28.672	18.621
Banklån	19.826	18.322	16.728	15.038	13.246	11.347	9.334	7.200	4.939	2.541	-	-	-	-	-
Kassekredit	8.303	2.310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skattepassiv (udskudt skat)	-	-	-	-	-	1.397	3.160	4.823	6.396	7.873	7.654	7.413	6.893	6.138	5.184
Leverandørgæld	-	2.093	1.964	2.002	2.041	2.083	2.124	2.168	2.209	2.256	2.299	2.344	2.390	2.437	2.485
Forudbetaling (etabl.støtte)	39.538	37.561	35.585	33.608	31.631	29.654	27.677	25.700	23.723	21.746	19.769	17.792	15.815	13.838	11.862
Forpligtelser i alt	172.788	160.067	148.514	139.135	129.439	120.810	112.197	103.126	93.583	83.553	71.407	75.239	63.456	51.085	38.151
Passiver i alt	189.524	182.979	179.115	176.993	173.957	171.389	168.066	163.983	159.161	153.563	145.562	151.598	142.308	132.731	122.899

Kilde: Deloitte-analyse

Estimerede frie pengestrømme

I tabellen nedenfor ses de estimerede frie pengestrømme fra biogasprojektet frem til 2028 (første 15 driftsår).

Som det fremgår i tabellen, er 2014 præget af store negative frie pengestrømme som følge af den indledningsvise anlægsinvestering. Anlægsinvesteringen modsvarer delvist af det modtagne tilskud, som dog er skattepligtigt på tidspunktet for modtagelse. Dette medfører således en større skattebetaling i anlægsåret.

Fra 2015 genererer projektet positive frie pengestrømme som følge af salg af el og varme produceret ved afbrænding af den producerede biogas. Pengestrømmene fra driften falder løbende som følge af aftrapning af starttilskuddet, ligesom der fra 2018 betales skat. Det ses, at der i det 11. driftsår (år 12, da det første år er anlægsåret) gennemføres en reinvestering på 19 mio.kr. (15 mio.kr. i 2013-priser), hvilket forårsager negative frie pengestrømme i 2025.

Det ses yderligere, at projektet har en positiv NPV (2,1 mio.kr.) og en intern rente (IRR) på 7,6%, hvilket kan sammenlignes med afkastkravet på 7,4%. På basis af de anvendte forudsætninger er der således tale om en positiv business case for såvel ejere som långivere og dermed en rentabel investering.

t.kr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Projektår	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
EBIT	-	14.219	15.343	14.233	13.118	11.988	10.610	9.847	9.110	8.329	7.532	5.075	5.123	5.170	5.216
Justeret betalt skat	(9.885)	-	-	-	(39)	(1.453)	(1.597)	(1.814)	(1.972)	(2.064)	(2.106)	(1.510)	(1.800)	(2.047)	(2.258)
NOPLAT	(9.885)	14.219	15.343	14.233	13.080	10.536	9.013	8.033	7.138	6.265	5.426	3.565	3.323	3.123	2.958
Afskrivninger	-	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	8.264	10.373	10.373	10.373	10.373
Tilbageførsel af etabl.støtte	-	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)	(1.977)
Ændring i nettoarbejds kapital	-	(1.685)	(92)	91	92	93	113	63	61	64	65	29	(4)	(4)	(4)
Investeringer	(179.639)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(18.979)	-	-	-
Etableringsstøtte	39.538	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frie pengestrømme (FCF)	(149.985)	18.821	21.538	20.611	19.459	16.916	15.414	14.383	13.486	12.616	11.779	(6.990)	11.715	11.515	11.350
Projekt NPV	2.131														
Projekt IRR	7,61%														

Kilde: Deloitte-analyse

Business casen er følsom over for nøgleforudsætningerne

Tabellerne overfor viser business casens nutidsværdi (i t.kr.) angivet i forhold til en række nøgleforudsætninger.

I den øverste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for ændringer i anlægsinvesteringen og anlæggets driftsomkostninger illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. (5,4 mio.kr.) ved en stigning på 5% i anlægsinvesteringen, mens den falder til ca. (10,2 mio.kr.) ved en stigning i driftsomkostninger (omkostninger til transport og energiafgrøder ikke indeholdt) på 20%.

I den midterste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for ændringer i prisen på energiafgrøder og det årlige gasudbytte illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. (3,2 mio.kr.) ved en stigning på 10% i prisen på energiafgrøder (majs), mens den falder til ca. (15,1 mio.kr.) ved et fald på 5% i gasudbyttet.

I den nederste tabel er nutidsværdiens følsomhed over for bortfald af anlægstilskud og en stigning i lånerenten på 2%-point i forhold til base case illustreret. Det ses, at nutidsværdien falder til ca. (27,5 mio.kr.) ved bortfald af anlægstilskuddet, mens den falder til ca. (9,6 mio.kr.) ved en stigning på 2%-point i lånerenten.

Business casens samlede rentabilitet er således meget følsom over for de primære forudsætninger og tildeling af anlægstilskud. Et bortfald i anlægstilskuddet vil resultere i en betydelig negativ NPV.

Følsomhedsanalyse

t.kr.		Anlægsinvestering				
		(10)%	(5)%	0 %	5 %	10 %
Driftsomkostninger	(40)%	41.231	33.881	26.496	19.072	11.608
	(20)%	29.150	21.762	14.343	6.866	(651)
	0 %	17.035	9.607	2.131	(5.408)	(13.024)
	20 %	4.877	(2.645)	(10.241)	(17.906)	(25.641)
	40 %	(7.465)	(15.098)	(22.816)	(30.613)	(38.489)

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.		Pris på energiafgrøder				
		(20)%	(10)%	0 %	10 %	20 %
Gasudbytte (m3 CH4)	(10)%	(21.628)	(27.208)	(32.852)	(38.647)	(44.602)
	(5)%	(4.194)	(9.635)	(15.111)	(20.623)	(26.183)
	0 %	12.813	7.472	2.131	(3.240)	(8.671)
	5 %	29.689	24.373	19.057	13.741	8.408
	10 %	46.492	41.194	35.896	30.598	25.292

Kilde: Deloitte-analyse

t.kr.	NPV
Bortfald af tildelt anlægstilskud	(27.514)
Forøget lånerente (+2%-point)	(9.562)

Kilde: Deloitte-analyse

1	Introduktion	3
2	Konklusion	10
3	Casebeskrivelse	16
4	Værdiansættelsesmetode	24
5	Forudsætninger for business case-analyserne	26
6	Præliminære business case-resultater	40
7	Appendiks	50

Vi estimerer et vægtet afkastkrav på 7,1%

Den samlede anlægsinvestering i det decentrale anlæg og den tilknyttede gylleledning udgør ca. 28,6 mio.kr.

Leasingselskabet har i december 2012 opnået tilsagn om tilskud fra Fødevarerministeriet på 30% af de støtteberettigede omkostninger. Det samlede beløb udgør ca. 7,4 mio.kr. før skat og 5,5 mio.kr. efter skat.

Det forudsættes endvidere, at Leasingselskabet selv bidrager med 6,0 mio.kr. i egenkapital, mens den resterende del lånefinansieres via et realkreditlån.

Vi har estimeret en egenkapitalomkostning for projektet på 19,3%, hvilket er baseret på en risikofri rente på 1,47% (10-årig dansk statsobligation), en ugearet beta på 0,55, som er estimeret med udgangspunkt i Damodarans beta-estimerer for industrierne *construction (0,65)*, *farming & agriculture (0,62)* og *general utilities (0,38)*, en markedsrisikopræmie på 7% (som indeholder krisetillæg på 2%) og et skønnet projektspecifikt risikotillæg på 3% (risiciene er grundlæggende de samme som for Driftsselskabet, men dog begrænset til Driftsselskabets evne til at honorere sin leasingforpligtelse).

Den effektive lånerente før skat for projektet er estimeret til 3,8% og 2,8% efter skat. Med udgangspunkt i en kapitalstruktur med en gældsandel på ca. 74% kan projektets vægtede afkastkrav herefter opgøres til 7,1%.

Finansiering af anlægsinvesteringen

	Kr.
Anlægsinvestering	
Grunde	770.000
Produktionsanlæg inkl. projektering	24.410.000
Infrastruktur	3.400.000
Biogasanlæg i alt	28.580.000
Finansiering	
Etableringsstøtte efter skat	5.535.770
Egenkapitalindskud	6.000.000
Realkreditlån	17.044.231
Finansiering i alt	28.580.000

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Afkastkrav fra ejere og långivere

	Enhed	Niveau
Afkastkrav fra egenkapital		
Risikofri rente	Pct.	1,47%
Ugearet beta	Faktor	0,55
Gearet beta	Faktor	2,11
Markedsrisikopræmie	Pct.	7,00%
Projektspecifikt tillæg	Pct.	3,00%
Egenkapitalomkostning	Pct.	19,3%
Afkastkrav fra långivere		
Effektiv lånerente før skat	Pct.	3,8%
Selskabsskattesats	Pct.	25%
Låneomkostning efter skat	Pct.	2,83%
Kapitalstruktur		
Gældsandel	Pct.	74,0%
Egenkapitalandel	Pct.	26,0%
Vægtet afkastkrav efter skat (WACC)	Pct.	7,1%

Kilde: Reuters, Damodaran, Blue Planet Innovation og Deloitte

Vi estimerer et vægtet afkastkrav på 6,6%

Den samlede anlægsinvestering i biogasledningsnettet lyder på ca. 5,4 mio.kr.

Projektselskabet har i 2012 opnået tilsagn om EUDP-tilskud på 10 mio.kr. før skat, hvoraf der går ca. 2 mio.kr. til at udbygge infrastrukturen til det aktuelle anlæg.

Det forudsættes endvidere, at ejergruppen bag Netselskabet bidrager med 3,9 mio.kr. i egenkapital som restfinansiering af investeringen.

Vi har estimeret en egenkapitalomkostning for projektet på 6,6%, hvilket er baseret på en risikofri rente på 1,47% (10-årig dansk statsobligation), en ugearet beta på 0,45, som er estimeret med udgangspunkt i Damodarans beta-estimerer for industrierne *construction* (0,65, 1/3 vægt) og *general utilities* (0,38, 2/3 vægt), en markedsrisikopræmie på 7% (som indeholder krisetillæg på 2%) og et skønnet projektspecifikt risikotillæg på 2% (som omfatter bl.a. produktionsrisiko fra biogasanlæggene og generel illikviditet).

Da investeringen i ledningsnettet alene er finansieret af tilskud og egenkapital, svarer projektets afkastkrav til egenkapitalens afkastkrav på 6,6%.

Finansiering af anlægsinvesteringen

	Kr.
Anlægsinvestering	
Biogasrørledninger	2.380.800
Stikledninger	1.190.400
Tilslutning til aftagere	223.200
Udstyr til rensning af biogas	818.400
Design, indkøb og overvågning	369.024
Reserver	373.637
Biogasledningsnet i alt	5.355.461
Finansiering	
EUDP-tilskud før skat	2.000.000
EUDP-tilskud efter skat	1.500.000
Egenkapitalindskud	3.855.461
Finansiering i alt	5.355.461

Kilde: Plan Action og Blue Planet Innovation (forudsætninger) og Deloitte (finansiel modellering)

Afkastkrav fra ejere og långivere

	Enhed	Niveau
Afkastkrav fra egenkapital		
Risikofri rente	Pct.	1,47%
Ugearet beta	Faktor	0,45
Gearet beta	Faktor	0,45
Markedsrisikopræmie	Pct.	7,00%
Projektspecifikt tillæg	Pct.	2,00%
Egenkapitalomkostning	Pct.	6,6%
Afkastkrav fra långivere		
Effektiv lånerente før skat	Pct.	3,8%
Selskabsskattesats	Pct.	25%
Låneomkostning efter skat	Pct.	2,83%
Kapitalstruktur		
Gældsandel	Pct.	0,0%
Egenkapitalandel	Pct.	100,0%
Vægtet afkastkrav efter skat (WACC)	Pct.	6,6%

Kilde: Reuters, Damodaran, Blue Planet Innovation og Deloitte

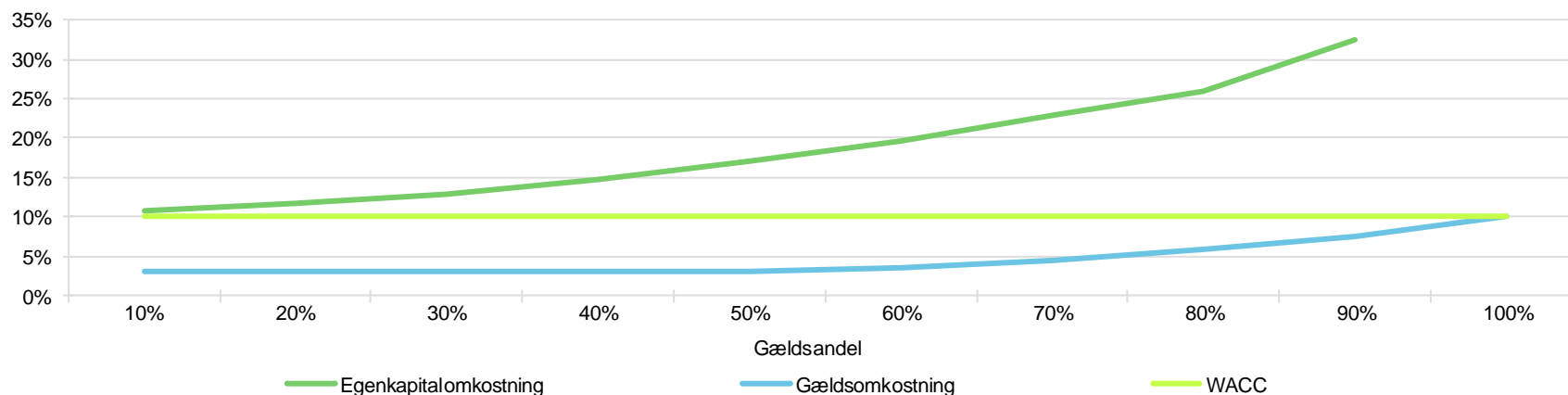
Afkastkravet fra ejer og långivere varierer på tværs af kapitalstruktur

Figuren nedenfor illustrerer sammenhængen mellem afkastkravet fra ejere (egenkapital) og långivere (gæld) på tværs af kapitalstruktur for et givent projekt. Niveauet for de enkelte afkastkrav er alene af illustrativ karakter og ikke direkte relateret til de 2 business cases.

Teoretisk (og underlagt en række strenge forudsætninger om bl.a. perfekte kapitalmarkeder) vil et projekts vægtede afkastkrav (WACC) være uafhængig af den anvendte kapitalstruktur (illustreret nedenfor med en konstant WACC ved øget gældsandel) og vil således være lig med det ugearede afkastkrav (dvs. afkastkrav på projektets aktiver isoleret og uden gæld).

Efterhånden som gældsandelen øges, vil egenkapitalens afkastkrav stige, da risikoen for, at ejerne ikke får udbytte, er stigende. Efterhånden som gældsandelen stiger, vil låneomkostningen også stige, da risikoen for, at långiverne kun delvist får deres lån tilbage, også stiger. Ved 100% gældsbelåning vil afkastkravet fra långiverne svare til projektets underliggende afkastkrav (svarende til risikoen på aktiverne).

I praksis vil anvendelse af gæld have en skattemæssig fordel (renteudgifter er fradragsberettigede), hvorfor projektets WACC ikke vil være konstant på tværs af kapitalstrukturen. Den overordnede betragtning om stigende afkastkrav fra egenkapitalen ved højere gældsandel gør sig dog stadig gældende i praksis.

Kilde: Berk & Demarzo, Corporate Finance 2007 og Deloitte-analyse